ЗЕЛС | BNJVL

ГЛАСИЛО | GAZETË

Декември / Dhjetor
2015

ГЛАСИЛО

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

GAZETË

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

СРЕЌНА И УСПЕШНА 2016
URIME DHE SUKSESE NË VITIN

Почитувани,

Генералното собрание на ЗЕЛС, во месец декември ја одржа шестата седница, на која делегатите едногласно го усвоија Буџетот на ЗЕЛС за 2016 година, како и Акциониот план за следната година, а беше прифатена и иницијативата на Комитетот на советите при ЗЕЛС, за поголема застапеност на општинските совети при носењето на одлуки во одлучувачките тела на Заедницата. На оваа седницата беше усвоен и Стратегискиот план на ЗЕЛС за 2016-2020 година, со кој ЗЕЛС во следните пет години своите активности ќе ги базира на три основни стратегиски цели. Дел од градоначалниците на седницата изнесоа и одредени иницијативи за разрешување на актуелни предизвици со кои се соочуваат локалните власти, а претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, во својот говор апелираше до сите општини, за редовно плаќање на членарината, како и на заостанатиот долг што го имаат одредени општини, посочувајќи дека од 1 јануари, 2016 година, во ЗЕЛС ќе се применува Правилник со кој се утврдува начинот на обезбедување на услугите за општините кои редовно ја плаќаат членарината и оние кои не се доследни во извршувањето на својата обврска.

ЗЕЛС, во соработка со Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија и ЈП „Водовод и канализација“, организираше советување за општините за либерализација на пазарот на електрична енергија во нашата земја и начинот на нејзиното набавување од страна на локалните власти. Беше посочено дека од 1 јули, 2016 година, потрошувачите кои во 2015 година, на годишно ниво имале потрошувачка над 1000 MWh се стекнуваат со право за самостоен настап на пазарот на електрична енергија.

Работната група, формирана за утврдување на Методологија за процена на пазарната вредност на недвижен имот, одржа состанок на кој ги изнесе сите забелешки по предлог –методологијата чиј предлагач е Министерството за транспорт и врски. Општините ги прифаќаат трите пристапи за процена, но бараат да се разработи и користи трошковниот пристап. Предлозите од општините се испратени до предлагачот и до Комората на проценувачи на разгледување.

Работната група за утврдување на предлогот за ревалоризација на вредноста на основата за утврдување на данокот на имот, во декември одржа уште два состанока. Се вршеше споредување на базите на податоци за имот на Катастарот и оние од петте пилот единици на локалната власт. Беше потенцирано дека е потребно во Катастарот имотите да ги евидентираат и по матичниот број на обврзникот, а општините да го внесуваат и бројот на катастарската парцела на имотот на даночниот обврзник.

И овој месец ЗЕЛС тренинг центарот реализираше обуки за претставниците од општинската администрација и тоа „Туризмот и потенцијалите на општините“, потоа „Обука за изработка на хибридна и нативна апликација во Андроид Студио“, а новопријавените општини - Битола и Илинден, се запознаа со критериумите за стекнување со регионалниот сертификат БФЦ СЕЕ.

За овие и други активности на ЗЕЛС повеќе ќе прочитате во декемврискиот број на Гласилото на ЗЕЛС.

Ви посакувам успешна и бериќетна НОВА 2016 ГОДИНА!

Со почит,

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Të nderuar,

Kuvendi Gjeneral i BNJVL-së, në muajin dhjetor mbajti seancën e gjashtë në të cilën delegatët unanimisht miratuan Buxhetin e BNJVL-së për vitin 2016 si dhe Planin aksional për vitin e ardhshëm, ndërsa u pranua edhe iniciativa e Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, për një përfaqësim më të madh të këshillave komunale gjatë vendim-marrjes në trupat vendim-marrëse të Bashkësisë. Në këtë seancë u miratua edhe Plani strategjik i BNJVL-së për vitin 2016-2020, me të cilin BNJVL në pesë vitet e ardhshme aktivitetet e saj i bazon në tre qëllimet kryesore strategjike. Një pjesë e kryetarëve të komunave, në seancë miratuan edhe iniciativa të caktuara për zgjidhjen e sfidave aktuale me të cilat ballafaqohen pushtetet lokale, ndërsa kryetari i BNJVL-së, Koce Trajanovski, në fjalimin e tij u apeloi komunave për një pagesë të rregullt të anëtarësisë, si dhe për borxhin e mbetur që kanë komuna të caktuara, duke përmendur se nga 1 janari, 2016, BNJVL do të zbatojë Rregullore me të cilën përcaktohet mënyra e sigurimit të shërbimeve për komunat të cilat rregullisht paguajnë anëtarësinë dhe ato të cilat nuk janë konsekuente në kryerjen e obligimit të saj.

BNJVL në bashkëpunim me Komisionin rregullues për energjetikë të Republikës së Maqedonisë dhe NP ,,Ujësjellës dhe kanalizim” organizoi këshillim për komunat lidhur me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike në vendin tonë dhe mënyrën e furnizimit të saj nga ana e pushteteve lokale. U përmend se nga 1 korriku, 2016, konsumatorët të cilët në vitin 2015 kanë pasur konsum mbi 1000 MWh fitojnë të drejtën e qasjes së pavarur në tregun të energjisë elektrike.

Grupi punues i formuar për përcaktimin e Metodologjisë për vlerësim të vlerës së tregut të pronës së patundshme mbajti mbledhje, në të cilën i shprehën vërejtjet sipas Propozim – Metodologjisë, propozues i së cilës është Ministria e transportit dhe lidhjeve. Komunat i pranojnë tre qasjet për vlerësim, por kërkojnë që të përpunohet edhe shfrytëzohet qasja e shpenzimeve. Propozimet e komunave i janë dërguar propozuesit si edhe Odës së vlerësuesve për shqyrtim.

Grupi punues për përcaktimin e propozimit për revalorizimin e vlerës së bazës për përcaktimin e tatimit të pronës, në dhjetor mbajti edhe dy mbledhje. U zbatua krahasimi i bazave të të dhënave të pronës të Kadastrës me atë të pesë pilot njësive të vetëqeverisjes lokale. U potencua se nevojitet që në Kadastër pronat të evidentohen edhe sipas numrit personal të tatimpaguesit kurse komunat të shënojnë edhe numrin e parcelës kadastrale të pronës së tatimpaguesit.

Edhe këtë muaj Qendra e trajnimeve e BNJVL-së realizoi trajnime për përfaqësuesit nga administrata komunale dhe kjo ,,Turizmi dhe potencialet e komunave” më pas ,,Trajnim për përpilimin e aplikacionit hibrid dhe nativ në Android studio”, kurse komunat e sapo paraqitura Manastiri dhe Ilindeni u njohën me kriteret për marrjen e certifikatës rajonale BFC SEE.

Për këto si edhe aktivitete të tjera të BNJVL-së më shumë do të lexoni në numrin e dhjetorit të Gazetës së BNJVL-së.

Ju uroj një vit të suksesshëm dhe begatë! GËZUAR VITIN E RI 2016!

Me respekt,

Dushica Perishiq
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

тел. +389 (0) 2 30 99 033 / факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Извршен директор на ЗЕЛС - Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС - Ардита Дема - Мехмети
Уреднички колегиум - Весна Арсовска - Динковска, Виктор Арнаудоски
Дизајн, подготовка за печатење и печатење - Европа 92
Лекторира - Момент мал; Превод - Арта Абази, Висар Полику и Валентина Трајко

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

tel. +389 (0)2 30 99 033 / fax: +389 (0)2 30 61 994
rruga. Kopenhagenska nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së - Dushica Perishiq
Zëvendës drejtor ekzekutiv - Ardita Dema - Mehmeti
Bordi redaktues - Vesna Arsovska - Dinkovska, Viktor Arnaudoski
Dizajnim, përgatitje për shtyp dhe shtypje - Evropa 92
Lektoron – Moment mall; Përkthim – Arta Abazi, Visar Poliku dhe Valentina Trajko

СОВЕТУВАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ ЗА УЧЕСТВО НА СЛОБОДНИОТ ПАЗАР ЗА НАБАВКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

ЗЕЛС во соработка со Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија и ЈП „Водовод и канализација“ организираше советување за општините за либерализација на пазарот на електрична енергија во нашата земја и начинот на нејзино набавување од страна на локалните власти. Советувањето се одржа на 9 декември, 2015 година, а беа поканети претставници од општините кои се надлежни за спроведување на јавните набавки и лицата одговорни за енергетска ефикасност. Оваа активност беше реализирана во согласност со насоките што Управниот одбор на ЗЕЛС на последната седница, одржана во ноември, ги упати до стручната служба на ЗЕЛС. Претставниците од Регулаторната комисија ги информираа присутните за законодавството поврзано со функционирањето на пазарот на електрична енергија, за правилата на пазарот за електрична енергија и за процесот на набавување и начинот на подготвувањето на јавната набавка за избор на снабдувач. Своите искуства во спроведувањето на јавна набавка ги пренесоа претставниците од ЈП „Водовод и канализација“ - Скопје.

Беше посочено дека од 1 јули, 2016 година, потрошувачите кои во 2015 година, на годишно ниво имале потрошувачка над 1000 MWh се стекнуваат со право за самостоен настап на пазарот на електрична енергија, односно, општините кои ги исполнуваат законските услови, утврдени со Законот за енергетика, имаат можност за избор дали ќе распишат тендер за набавка на електрична енергија, или ќе останат како досега, да се снабдуваат по регулирани цени кај досегашниот снабдувач. Се очекува Операторот на пазарот на електрична енергија (ОППЕ), до 30 април, 2016 година, да ги стави на листата новостекнатите потрошувачи кои ги исполниле условите за самостоен настап на пазарот.

KËSHILLIM PËR KOMUNAT PËR PJESËMARRJE NË TREGUN E LIRË PËR FURNIZIM TË ENERGJISË ELEKTRIKE

BNJVL në bashkëpunim me Komisionin rregullues për energjetikë të Republikës së Maqedonisë dhe NP ,,Ujësjellës dhe kanalizim”, organizon këshillim lidhur me furnizimin e energjisë elektrike dhe liberalizimit të tregut të energjisë elektrike në vendin tonë dhe mënyrën e furnizimit të saj nga ana e pushteteve lokale. Këshillimi u mbajt më 09 dhjetor, 2015, ndërsa u ftuan përfaqësuesit e komunave të cilët janë kompetentë për zbatimin e furnizimeve publike dhe personave përgjegjës për efikasitet energjetik. Aktiviteti në fjalë u realizua konform drejtimeve që Bordi drejtues i BNJVL-së, në seancën e fundit të mbajtur në nëntor, që i dërgoi te shërbimi profesional i BNJVL-së. Përfaqësuesit e Komisionit rregullues i informuan të pranishmit mbi legjislativën lidhur me funksionimin e tregut të energjisë elektrike, për rregullat e tregut për energji elektrike dhe për procesin e furnizimit dhe mënyrën e përgatitjes së furnizimit publik për zgjedhjen e furnizuesit. Përvojat e tyre për zbatimin e furnizimit publik i bartën përfaqësuesit e NP ,,Ujësjellës dhe kanalizim”, Shkup.

U përmend se nga 1 korriku, 2016, konsumuesit të cilët në vitin 2015, në nivel vjetor kanë pasur konsum mbi 1000 MWh kanë të drejtë për performancë individuale në treg të energjisë elektrike. Respektivisht komunat të cilat plotësojnë kushtet ligjore të përcaktuara me Ligjin për energjetikë kanë mundësi të zgjedhin a do të shpallin tender për furnizim të energjisë elektrike ose do të mbeten si deri më tani, të furnizohen me çmime të rregulluara te furnizuesi i deritanishëm. Pritet që operatori i tregut të energjisë elektrike (OTEE), deri më 30 prill, 2016 t’i vendosë në listën e konsumuesve të sapo arritur të cilët kanë plotësuar kushtet për performancë të pavarur në treg.

Беше препорачано општините да направат добра анализа на сопствената потрошувачка на електрична енергија и на условите за искористувањето на оваа законска можност, односно да направат база на сите извори на потрошувачка на електрична енергија за кои општината ги плаќа фактурите. Искуствата покажуваат дека со излегувањето на слободниот пазар во набавка на електрична енергија, компаниите, обезбедуваат намалување на трошоците, меѓу кои е и ЈП „Водовод и канализација“, чии трошоци се намалиле за 30% до 40% од претходниот период. На присутните им беше предложено доколку општините се одлучат да излезат на пазарот за набавка на струја, во тендерската документација да бараат снабдувачот да може да ги фактурира и трошоците за дистрибуција, односно да бараат цена со вклучени трошоци за балансирање. Освен од избраниот снабдувач, општината ќе добива и фактура од мрежен оператор и се очекува да паднат трошоците за мрежарина за општината.

Присутните беа информирани дека од месец март, за прв пат, ќе се воведе и стандарден надоместок, односно право на жалба во судска постапка против снабдувачот за подмирување на претрпената штетата предизвикана поради прекин во снабдувањето со електрична енергија, односно неиспорачана електрична енергија.

Претставниците од општините со либерализацијата на пазарот на електрична енергија ја посочија можноста за намалување на трошоците за локалната власт за сметките за уличното осветлување. Како можен предизвик во овој дел беше посочена состојбата на скопските општини и градот Скопје во делот на заедничките броила за улично осветлување. Од Регулаторната комисија се понудија да организираат состанок за овој предизвик, каде ќе ги поканат сите релевантни учесници за изнаоѓање на најадекватно решение. На советувањето беше укажана потребата од разрешување и на дилемата дали училиштата, кои се во надлежност на општината, ќе треба самостојно да излезат на пазарот.

Претставниците од ЈП „Водовод и канализација“ предложија да ја достават својата тендерска документација до ЗЕЛС, од каде таа може да биде дистрибуирана до сите општини и да послужи како урнек при подготвувањето на тендерот од страна на општините. Беше предложена и можноста да се изработи прирачник во кој ќе биде опишана постапката и спроведувањето на тендерската документација, со цел општините да не губат време, но и финансиски средства поради безбројните негативни решенија на Советот за јавни набавки, со кои не се одобрувааат барањата од локалните власти.

На оваа средба претставникот од проектот ЕеМА, во кој е вклучен ЗЕЛС, ги презентираше двата дела од публикацијата „Енергетска ефикасност во асоцијациите на општините“, при што особено се задржа на делот за можностите за вклучување на општините во иницијативата на Повелбата на градоначалници.

U rekomandua që komunat të bëjnë një analizë të mirë për konsumin personal të energjisë elektrike dhe për kushtet për shfrytëzimin e kësaj mundësie ligjore, respektivisht të bëjnë baza të të gjitha burimeve të konsumit të energjisë elektrike për të cilat komuna i paguan faturat. Përvojat tregojnë se me paraqitjen e tregut të lirë në furnizim të energjisë elektrike, kompanitë sigurojnë rënie të shpenzimeve midis të cilave është edhe NP ,,Ujësjellës dhe kanalizim”, shpenzimet e të cilave janë zvogëluar për 30 deri më 40%. Të pranishmëve i'u propozua përderisa komunat vendosin të dalin në treg për furnizim të energjisë elektrike, në dokumentacionin për tender të kërkojnë që furnizuesi të mund t'i faturojë edhe shpenzimet për distribuim, respektivisht të kërkojnë çmim me shpenzime të përfshira për balancim. Përveç furnizuesit të zgjedhur, komuna do të fitojë edhe faturë nga operatori i rrjetit dhe pritet që të ulen shpenzimet për rrjetëzim për komunat.

Të pranishmit u informuan se nga muaji mars, për herë të parë, do të vendoset edhe kompensimi standard, kuptimisht e drejta e ankesës në procedurën gjyqësore kundër furnizuesit për shpërblimin e dëmit të shkaktuar për shkak të shkëputjes së furnizimit me energji elektrike ose energji elektrike të pa dërguar.

Përfaqësuesit e komunave me liberalizimin e tregut të energjisë elektrike e theksuan mundësinë për zvogëlimin e shpenzimeve të pushtetit lokal nga faturat për ndriçim rrugor. Si sfidë e mundshme në këtë pjesë u theksua gjendja e komunave të Shkupit, si edhe të qytetit të Shkupit në pjesën e numëruesve të përbashkët për ndriçim rrugor. Nga Komisioni rregullues theksuan se do të organizojnë takim dedikuar kësaj sfide, në të cilin do të ftohen të gjithë përfaqësuesit relevantë për gjetjen e zgjidhjes më adekuate. Në këshillim u potencua edhe nevoja për qartësimin e nevojës nëse shkollat, që janë nën kompetencë të komunës, do të duhet të dalin vetë në treg.

Përfaqësuesit e NP ,,Ujësjellje dhe kanalizim'' propozuan që dokumentacionin për tender t'a dërgojnë në BNJVL , që pastaj mund të distribuohet në të gjitha komunat dhe të shërbejë si formular shembull gjatë përgatitjes së tenderëve nga ana e komunave. U propozua edhe mundësia që të përgatitet doracak, në të cilin do të përshkruhet procedura dhe zbatimi i dokumentacionit për tender, me qëllim që komunat të mos humbin kohë dhe mjete nga kthimet e panumërta të lëndës nga ana e Këshillit për furnizime publike, me të cilat nuk miratohen kërkesat nga pushtetet lokale.

Në këtë takim përfaqësuesi i Projektit EeMA në të cilin është përfshirë BNJVL, i prezantoi të dyja pjesët nga publikimi ,,Efikasiteti energjetik në asociacionet e komunave,, me ç'rast veçanërisht qëndroi në pjesën e mundësive për përfshirjen e komunave në iniciativën e Kartës së kryetarëve.

АКТИВНОСТИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГ ЗА РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА ВРЕДНОСТА НА ОСНОВАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОКОТ НА ИМОТ

AKTIVITETE PËR PËRCAKTIMIN E PROPOZIMIT PËR REVALORIZIMIN E VLERËS SË BAZËS PËR PËRCAKTIMIN E TATIMIT TË PRONËS

Работната група за утврдување на предлогот за ревалоризација на вредноста на основата за утврдување на данокот на имот продолжи со активностите и во текот на месец декември, кога одржа уште два состанока, првиот на 16 декември, а вториот на 25 декември, 2015 година. Состаноците се одржуваа во просториите на административната зграда на ЗЕЛС, а освен постојните членови на работната група присуствуваа и програмери, кои го одржуваат системот на даноци во секоја од петте пилот единици на локалната власт: Боговиње, Василево, градот Скопје, Куманово и Прилеп, како и претставници од Агенцијата за катастар на недвижности на Република Македонија.

На првиот состанок, согласно со насоките од претходните средби, беа презентирани сознанијата до кои дошол Град Скопје при споредувањето на базите на податоци за областа Кисела Вода 1 и Центар 2 со оние на Катастарот. Беше нагласено дека пребарувањето е извршено преку податоците на обврзникот, а не преку податоци за имотот. Од добиените податоци од наведените области за споредба, во Град Скопје се преклопиле приближно 77%. Притоа, беше потенцирано дека ова не е состојба преку која се гледа имотот, со оглед на фактот дека еден обврзник може да има повеќе од еден имот. За целосен увид на податоците по обврзник и по имот, постојат огромни тешкотии, бидејќи имотите треба дополнително да се анализираат и треба многу труд и време за тие целосно да бидат обработени. Исто така, беше забележано дека споредувањето на податоците, само на определена област е нереално, заради што Градот Скопје ќе добие податоци за споредба и обработка од општината Центар како административна целина. На овој состанок од Катастарот беа предадени и податоците за останатите 4 пилот општини (Прилеп, Куманово, Боговиње и Василево) кои треба да бидат споредени со оние во општината и добиените резултати да бидат презентирани на следниот состанок.

На вториот состанок, одржан на 25 декември, 2015 година, беше забележано дека Агенцијата за катастар на недвижности, заради мигрирање на податоците, не беше во можност да даде преглед на податоци за имотот, презентирани во една административна област како целина, како што беше заклучено на минатиот состанок. Овие податоци за општи-

Grupi punues për përcaktim të propozimit për revalorizim të vlerës së bazës për përcaktim të tatimit të pronës, vazhdoi me aktivitete edhe gjatë muajit dhjetor, kur u mbajtën edhe dy mbledhje, e para më 16 dhjetor, ndërsa e dyta më 25 dhjetor, 2015. Mbledhjet u mbajtën në hapësirat e ndërtesës administrative të BNJVL-së dhe përveç anëtarëve të përhershëm të grupit punues morrën pjesë edhe persona programues, të cilët janë përgjegjës për sistemin e tatimeve në secilën prej pesë pilot njësive të vetëqeverisjes lokale: Bogovinë, Vasilevë, Qyteti i Shkupit, Kumanova dhe Prilepi, si edhe përfaqësues të Agjencisë së kadastrës së patundshmërive të Republikës së Maqedonisë.

Në mbledhjen e parë, konform drejtimeve nga mbledhjet paraprake, u prezantuan informacionet nga ana e Qytetit të Shkupit që i fituan gjatë zbatimit të bazave të të dhënave për lëminë Kisella Voda 1 dhe Qendër 2 me ato të Kadastrës. U theksua se kërkesa është kryer përmes të dhënave të debitorit, e jo përmes të dhënave për pronën. Nga të dhënat e fituara nga lëmenjtë e përmendur, në Qytetin e Shkupit janë përputhur afërsisht 77%. Pastaj u potencua se kjo nuk është gjendje përmes së cilës shihet prona, duke pasur parasysh se një debitor mund të ketë më shumë se një pronë. Për një këqyrje më të plotë të të dhënave mbi një debitor e një pronë, ekzistojnë vështirësi, pasi që pronat duhet që në mënyrë plotësuese të analizohen dhe duhet një mund i madh dhe kohë që të njëjtat të përpunohen. Gjithashtu, u vërejt se zbatimi i të dhënave, vetëm në lëminë e caktuar është reale, për ç'arsye Qyteti i Shkupit do të fitojë të dhëna për krahasim dhe përpunim nga komuna Qendër si një tërësi administrative. Nga ana e Agjensionit për kadastër të patundshmërive u parashtruan edhe të dhëna për 4 pilot komuna tjera (Prilepi, Kumanova, Bogovina dhe Vasileva), të cilat duhet të zbatohen me ato në komunë dhe rezultatet e fituara të prezantohen në mbledhjen pasardhëse.

Në mbledhjen e dytë, e mbajtur më 25 dhjetor të vitit 2015, u theksua se Agjencia e kadastrës së patundshmërive, për shkak të migrimit të të dhënave nuk pati mundësi të japë shqyrtim të të dhënave për pronën, të prezantuara në një lëmi administrative si tërësi, siç u konkludua në mbledhjen

на Центар, ќе бидат предадени на Град Скопје, за да може да се изврши споредување и усогласување на податоците од двете бази. Програмери, кои го одржуваат системот на дано-

ци во секоја од останатите пилот општини, ги презентираа констатираните состојби. Повторно беа нагласени тешкотиите при споредувањето на податоците од Катастарот, заради различното евидентирање и користење на шифри кои се непрепознатливи за базите во општините и уште еднаш беше потенцирано дека е потребно во Катастарот имотите да ги евидентираат и по матичен број на обврзникот, а општините да го внесуваат и бројот на катастарската парцела на имотот на даночниот обврзник. Во општина Куманово го посочија системот на препознавање на податоците, најпрво по матичен број на обврзникот, доколку нема матичен број, се пребарува по име и презиме, назив на место и улица и број. Со оглед на различното евидентирање на називот на улиците, како и нивното евидентирање со користење на шифри, се побара од Агенцијата за катастар на недвижности најпрво да изврши споредување на сопствените податоците за улиците на кои се евидентирани имотите и таа база да се достави до општините. Во општина Прилеп се започнало со внесување на бројот на катастарската парцела и само за така евидентираните имоти, преклопувањето на податоците е потполно. Во општина Боговиње има висок процент на препознатливост со податоците на Катастарот и заради малата база на обврзници, веќе се пристапило со работа на терен за евидентирање на имотите кои ги немаат во сопствената база. И кај податоците на општина Василево има висок процент на препознатливост, заради малата база. И во двете општини преклопувањето на податоците е извршено според матичен број, а не по број на катастарска парцела.

Беше констатирано, исто така, дека разликите кои постојат во бројот на предметите во двете бази на податоци, произлегуваат од видовите на недвижен имот, кој се евидентира во базата на податоци на Катастарот, но не е предмет на

paraprake. Këto të dhëna për komunën e Qendrës, do t'i dërgohen Qytetit të Shkupit, që të mund të kryhet krahasimi dhe harmonizimi i të dhënave në të dyja bazat. Programorët

që mirëmbajnë sistemin e tatimeve në çdo pilot komunë tjetër i prezantuan gjendjet e konstatuara. Përsëri u theksuan vështirësitë në zbatimin e të dhënave nga Kadastra, për shkak të evidentimit dhe shfrytëzimit të ndryshëm të shifrave që janë të panjohshme për bazat e komunave. Edhe njëherë përsëri u potencua se nevojitet që në Kadastër pronat të evidentohen edhe me numrin personal të debitorit, kurse komunat të shënojnë edhe numrin e parcelës kadastrale të pronës së debitorit. Në komunën e Kumanovës theksuan sistemin e njohjes së të dhënave, parësisht sipas numrit personal të debitorit, nëse nuk e ka të njëjtin, kërkohet mbas emrit dhe mbiemrit, emrit të vendit dhe rrugës edhe numrit. Duke pasur parasysh evidentimin e ndryshëm të emrit të rrugëve dhe evidentimi i tyre me përdorimin e shifrave, u kërkua nga Agjencia e kadastrës së patundshmërive që parësisht të kryhet krahasimi i të dhënave personale për rrugët ku janë evidentuar pronat dhe kjo bazë t'u dërgohet komunave. Në komunën e Prilepit kanë filluar me vendosjen e numrit të parcelës kadastrale edhe për prona të evidentuara në këtë mënyrë përputhja e të dhënave është e kompletuar. Në komunën e Bogovinës ka një përqindje të madhe të njohjes së të dhënave nga Kadastra dhe për shkak të bazës së vogël të tatimpaguesve, tashmë i janë qasur punës në terren për evidentimin e pronave që nuk gjenden në bazën e tyre. Edhe në të dhënat e komunës së Vasilevës ka një përqindje të madhe të njohjes për shkak të bazës së vogël. Në të dyja komunat përputhja e të dhënave zbatohet sipas numrit personal dhe jo sipas numrit të parcelës kadastrale.

Gjithashtu u konstatua se ndryshimet që ekzistojnë në numrin e lëndëve në të dyja bazat e të dhënave burojnë nga llojet e pronave të patundshme, që evidentohen në bazën e të dhënave të Kadastrës, por nuk është lëndë tatimimi në

оданочување во општините, согласно со Законот за даноците на имот. Заради добивање на јасен увид во состојбите, беше предложено, имотите кои не се предмет на оданочување да се изземат од базите кои им се даваат на пилот општините заради споредување. Исто така, беше предложено секоја од пилот општините: Прилеп, Куманово, Боговиње, Василево и градот Скопје, да избере по 1000 предмети добиени од базата на податоци од Катастарот и истите да ги спореди со сопствените податоци. Притоа, беше нагласено дека е потребно и да се изврши длабинско пребарување и споредување, со излегување на терен и евидентирање на имотот. На овие имоти општината да евидентира и број на катастарска парцела.

Присутните на состанокот се согласија да се предвиди подолг период на време за обезбедување на резултатите од оваа активност, при што е потребно да се изврши и рачна обработка на податоците, а со цел да се добијат подобри и попрецизни податоци со кои ќе се врши споредувањето, заради евидентирање на имотите за даночни цели во општините. Проблемите со кои притоа ќе се соочат и сугестиите за понатамошната работа, ќе бидат презентирани на следниот состанокот што ќе биде закажан во втората половина од месец јануари, следната година.

komunat, konform Ligjit të tatimeve mbi pronën. Për shkak të fitimit të shqyrtimit të qartë të situatave u propozua që pronat që nuk janë lëndë tatimimi të ç'regjistrohen nga bazat që i jepen pilot komunave për shkak të krahasimit. Po ashtu u propozua që secila nga pilot komunat Prilep, Kumanovë, Bogovinë, Vasilevë dhe Qyteti i Shkupit, të zgjedhin nga 1000 lëndë të fituara nga baza e të dhënave të Kadastrës dhe të njëjtat t'i krahasojnë me të dhënat personale. Pas kësaj, u potencua se nevojitet një zbatim i thellë i kërkimit dhe krahasimit, me dalje në terren dhe evidentim të pronave. Në këto prona komuna të evidentojë edhe numrin e parcelës kadastrale.

Të pranishmit në mbledhje u pajtuan që të parashikohet një periudhë më e gjatë kohore për sigurimin e rezultateve nga ky aktivitet, me ç'rast nevojitet të kryhet edhe përpunim me dorë të të dhënave me qëllim që të fitohen të dhëna më të mira dhe më të qarta me të cilat do të realizohet zbatimi dhe për shkak të evidentimit të pronave për qëllime tatimore në komuna. Problemet me të cilat pastaj do të ballafaqohen si edhe sugjerimet për punën e mëtejme do të prezantohen në mbledhjen vijuese që do të caktohet në gjysmën e dytë të muajit janar, në vitin e ardhshëm.

ЗАБЕЛЕШКИТЕ ОД ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ ЗА ПРЕДЛОГ – МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА ПРОЦЕНА НА ПАЗАРНАТА ВРЕДНОСТ НА НЕДВИЖЕН ИМОТ ИСПРАТЕНИ ДО НАДЛЕЖНОТО МИНИСТЕРСТВО

VËREJTJET NGA PUSHTETE LOKALE MBI PROPOZIM – METODOLOGJINË PËR VLERËSIMIN E VLERËS SË TREGUT TË PRONËS SË PATUNDSHME TË DËRGUARA NË MINISTRINË KOMPETENTE

Работната група формирана за утврдување на Методологија за процена на пазарната вредност на недвижен имот одржа состанок на 16 декември 2015 година, во просториите на ЗЕЛС. Освен претставниците од општините, кои се вработени во службите за администрирање со даноците, на состанокот присуствуваше и државниот секретар во Министерството за транспорт и врски, како и претставници на Министерството за транспорт и врски и на Комората на проценувачи. Потребата од одржување на работниот состанок произлезе од добиениот нов предлог на Методологијата, доставен од страна на Министерството за транспорт и врски, во кој не беа вметнати договорените барања на општините, што се однесуваа на задржување на трошковниот пристап при проценувањето.

Предлагачите посочија дека Методологијата за процена на пазарната вредност на недвижен имот во нашата земја треба да содржи нови концепти кои претставуваат одредено усо-

Grupi punues i formuar për përcaktimin e propozim-metodologjisë së re për vlerësim të vlerës së tregut të pronës së patundshme mbajti mbledhje më 16 dhjetor, 2015, në hapësirat e BNJVL-së. Në mbledhje, përveç përfaqësuesve të komunave të cilët janë punësuar në shërbimet për administrim të tatimeve morrën pjesë edhe përfaqësuesit e Ministrisë për transport dhe lidhje dhe nga Oda e vlerësuesve. Nevoja nga mbajtja e mbledhjes punuese rrodhi nga propozimi i ri i Metodologjisë së parashtruar nga ana e Ministrisë për transport dhe lidhje, në të cilën nuk u vendosën kërkesat e kontraktuara të komunave, ndërsa i referohej qasjes së shpenzimeve gjatë vlerësimit.

Propozuesit në mbledhje u përmend se është përcaktuar nevoja nga miratimi i një Metodologjie të re, e cila përmban koncepte të reja të cilat paraqesin harmonizim

гласување со европските стандарди во оваа област. Тоа е една од главните причини поради кои се пристапува кон донесување на нова предлог –методологија во оваа област, па затоа локалните власти своите забелешки треба да ги насочат кон новопредложените решенија. Всушност, проблемот произлезе од невклучувањето на претставници од ЗЕЛС и од локалната власт, уште на самиот почеток на подготвувањето на Методологијата, па затоа е сега потребно овој документ повторно да се разгледува и преработува. Беше нагласено дека општините ги прифаќаат трите пристапи за процена, но бараат да се разработи и користи трошковниот пристап. Со користењето на трошковниот пристап ќе се изгуби субјективноста во проценувањето, ќе се заштити вредноста на недвижниот имот, а со тоа и данокот на имот, како сопствен приход на општината. На овој начин, со усовршување и допрецизирање на табелите кои постојат во важечката методологија, проценителите ќе можат успешно да се соочат со евентуалните поднесени жалби од граѓаните.

Присутните се согласија да се пристапи кон поединечна разработка и анализирање на секој член од предложената методологија. Притоа, се забележуваа и коментираа оние членови кои се нејасни и неприменливи за проценка на вредноста за утврдување на данокот на имот. Беше посочена неприменливоста на некои членови заради недефиниран јасен став, како што е делот дека пазарната вредност е приближно иста со трошоците (во член 6), специфични случаи за проценување за кои нема начин за проценка (за силоси, резервоари) (во член 6) и други. Потоа се нагласија елементи што непотребно ја обременуваат методологијата, бидејќи тие не е возможно реално и да се утврдат (член 8). Беше укажано на неадекватниот начин на пресметување на амортизацијата, потоа дека не се прецизирани типови на деловен простор кој се наоѓа во станбени згради (член 14), недореченост на членот 16, со цел да се користи процентот на искористеност, забелешки на став 2 од членот 19 од Предлог - методологијата. Потоа, се презентира пример на проценка на недвижен имот (стан), за да се покаже на неприменливоста во некои од елементите на предложената Методологија. Локалните власти ја нагласија потребата од утврдување на посебен дел во методологијата, кој би се однесувал само за проценка на недвижниот имот, за потребите на пресметување на данокот на имот од страна на општините.

ЗЕЛС по овој состанок достави допис до сите општини, заедно со Предлог –методологијата, да ја разгледаат надлежните претставници од локалната власт и да дадат свои забелешки по истата. ЗЕЛС ги сублимираше пристигнатите забелешки на Предлог – методологијата и сите заедно ги достави до Министерството за транспорт и врски и до Комората на проценувачи на разгледување.

të caktuar të standardeve evropiane në këtë lëmi. Kjo është njëra ndër arsyet për të cilat aderohet ndaj miratimit të Propozim – Metodologjisë në këtë lëmi, e prandaj pushtete lokale vërejtjet e tyre duhet t’i drejtojnë ndaj zgjidhjeve të sapo propozuara. Në të vërtetë, problemi rrodhi nga mospërfshirja e përfaqësuesve të BNJVL-së dhe të pushtetit lokal në vetë fillimin e përgatitjes së Metodologjisë çoi drejt nevojës që ky dokument sërish të shqyrtohet dhe përpunohet. U përmend se komunat i pranojnë tre qasjet për vlerësim, por kërkojnë të përpunohet dhe shfrytëzohet qasja e shpenzimeve. Me shfrytëzimin e qasjes së shpenzimeve do të humbet subjektiviteti në vlerësim, do të mbrohet vlera e pronës së patundshme, e me këtë edhe tatimi i pronës si e ardhur personale në komunë. Në këtë mënyrë, me avancim dhe qartësim të tabelave të cilat ekzistojnë në metodologjinë e tanishme, vlerësuesit do të mund që me sukses të ballafaqohen me ankesat eventuale të parashtruara nga qytetarët.

Të pranishmit u pajtuan që të qaset drejt përpunimit vetjak dhe analizimit të secilit nen nga metodologjia e propozuar. Më pas, u theksuan dhe komentuan ato nene që janë të paqarta dhe të pazbatueshme për vlerësimin e vlerës për përcaktimin e tatimit të pronës. U theksua pazbatueshmëria e disa neneve për shkak të paragrafit të definuar në mënyrë të paqartë, siç paraqitet se vlera tregtare është afërsisht e barabartë me shpenzimet (në nenin 6), raste specifike për vlerësim që nuk ka mënyrë vlerësimi (për hambarë, rezervuarë) (në nenin 6) etj.

Më pas u theksuan elementet e metodologjisë që e ngarkojnë atë në mënyrë të panevojshme, duke marrë në konsideratë se është e pamundur të përcaktohen (neni 8). U potencua edhe mënyra joadekuate e llogaritjes së amortizimit, nuk janë precizuar tipat e hapësirave afariste që gjenden në ndërtesa banimi (neni 14), mospërputhja e nenit 16, si mund të përdoret përqindja e shfrytëzimit, vërejtje për paragrafin 2 të nenit 19 nga propozim – Metodologjia. Pastaj u prezantua një shembull i vlerësimit të pronës së patundshme (banesë), që të tregohet pazbatueshmëria në disa nga elementet të propozim – Metodologjisë. Pushtetet lokale theksuan nevojën për përcaktimin e pjesës së veçantë në metodologjinë, e cila do t’i dedikohet vetëm vlerësimit të pronës së patundshme, për nevojat e llogaritjes së tatimit të pronës nga ana komunave.

BNJVL pas kësaj mbledhje parashtroi shkresë te të gjitha komunat, së bashku me Propozim – Metodologjinë, t’a shqyrtojnë përfaqësuesit kompetentë nga pushtete lokale dhe të japin vërejtje mbi të njëjtën. BNJVL i sublimoi vërejtjet e arritura të Propozim – Metodologjisë dhe të gjitha së bashku i parashtroi në Ministrinë për transport dhe lidhje dhe në Odën e vlerësuesve në shqyrtim.

ТРИНАЕСЕТ ОПШТИНИ СЕ ЗАПОЗНАА СО ИСКУСТВАТА НА ГРАДОТ ВИЕНА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ОД РОДОВА ЕДНАКВОСТ И КРЕИРАЊЕ НА РОДОВО СЕНЗИТИВЕН БУЏЕТ

TREMBËDHJETË KOMUNA U INFORMUAN MBI PËRVOJAT E QYTETIT TË VJENËS PËR ZBATIMIN E AKTIVITETEVE LIDHUR ME BARAZINË GJINORE DHE KRIJIMIN E BUXHETIT SENSITIV PËR BARAZI GJINORE

Во рамките на регионалниот проект „Промоција на родово одговорни политики во Југоисточна Европа и Република Молдавија“, во кој е вклучен и ЗЕЛС и дел од локалните власти од нашата земја, во периодот од 16 до 18 декември, 2015 година беше организирана студиска посета на градот Виена, (Австрија). Посетата имаше за цел запознавање со добрите практики и механизми за родово одговорно креирање на јавни локални политики, што ги реализира овој европски град, а ја организираше Канцеларијата на UN Women. Всушност, Виена се смета дека има остварено најголем напредок во вклучување на родовата перспектива во креирањето и имплементирањето на локалните родови политики. Во студиската посета беа вклучени претставници од општинската администрација и од советите на десетте пилот општини опфатени во проектот: Аеродром, Битола, Боговиње, Ѓорче Петров, Град Скопје, Маврово-Ростуше, Штип, Струмица, Свети Николе и Тетово, како и претставници од трите општини од проектот што го реализира ЗЕЛС: Гази Баба, Чаир и Богданци и од стручната служба на ЗЕЛС.

За време на тридневната посета, учесниците имаа можност непосредно да ја видат реализацијата на родовите политики и позитивните ефекти од неа. Преку посетата на една претшколска установа, градинка во Виена, беше опсервиран начинот на работа со најмладите, на полето на родовата еднаквост. Акцентот беше ставен на правилен развој на децата и избегнување на стереотипите во однос на машки и женски активности, преку реализирање на игри во заеднички катчиња, каде акцент се става на слободниот избор во изразувањето на потребите на децата и донесувањето на одлуките независно од полот. Сите играчки се заеднички, а самото дете одлучува дали ќе се игра со кукли или колички, со лего коцки и слично, а сето тоа во правец на развивање на креативните способности на детето. Интересно беше сознанието што капацитетите на градинката се искористуваат и за децата до 12 годишна возраст, кои,исто така, добиваат грижа во градинката, пред или по нивните училишни часови. За исхраната во градинката плаќаат родителите, а останатото е субвенционирано од градот Виена. Во градинката работи педагог, кој е едуциран за родово сензитивни активности со деца и има долгогодишно практично искуство во работењето во оваа област.

Претставниците од македонската делегација се запознаа и со начинот на креирање на буџетот, согласно со родовите потреби на градот Виена. Градот има формирано посебно одделение/сектор за родово буџетирање кое исклучиво работи на развивање на политики и механизми за овие потреби. Раководителката на одделот за женски прашања на градот Виена ја презентираше организацијата и работата на одделот. Делегацијата имаше можност да ги слушне искуствата на експерти од оваа област, поврзани со работењето на градот Виена и општини од Долна Австрија, нивните видувања и препораки за родовото буџетирање и активности за родова еднаквост. Сите тие посочија на потребата од континуирано креирање на политики за родова еднаквост, утврдување на механизми и нивно спроведување со цел добивање на позитивни долгорочни резултати. Во текот на вториот ден посетата беше насочена на запознавање со креирањето на политиките на национално ниво, што ги презен-

Në kuadër të projektit rajonal ,,Promovim i politikave përgjegjëse për barazi gjinore në Evropën Juglindore dhe Republikën e Moldavisë” në të cilën përfshihet edhe BNJVL dhe një pjesë e pushteteve lokale nga vendi, në periudhën prej 16 deri më 18 dhjetor, 2015, ishin në vizitë studimore në Vjenë , (Austri). Qëllimi i vizitës ishte informimi mbi praktikat e mira dhe mekanizmat për krijimin e politikave lokale përgjegjëse për barazi gjinore, që i realizon ky qytet evropian, u organizua nga zyra e UN Women. Në të vërtetë, qyteti i Vjenës konsiderohet si një ndër qytetet që ka realizuar avancim më të madh në përfshirjen e perspektivës gjinore në krijimin dhe implementimin e politikave lokale. Në vizitën studimore u përfshinë përfaqësuesit e administratës komunale dhe nga këshillat e dhjetë pilot komunave të përfshira në projektin në fjalë: Aerodromi, Manastiri, Bogovina, Gjorçe Petrovi, Qyteti i Shkupit, Mavrovë-Rostushë, Shtipi, Strumica, Sveti Nikole dhe Tetova, si dhe përfaqësuesit e tre komunave nga projekti që realizon BNJVL: Gazi Baba, Çairi dhe Bogovina dhe nga shërbimi profesional i BNJVL-së.

Gjatë vizitës treditore, pjesëmarrësit patën mundësi që drejtpërdrejtë të shohin realizimin e politikave gjinore dhe efektet pozitive nga e njëjta. Përmes vizitës së një institucioni parashkollor, çerdhes në Vjenë, u observua mënyra e punës me më të rinjtë, në fushën e barazisë gjinore. Theks i’u vendos zhvillimit të drejtë te fëmijët dhe anashkalimi i stereotipave sa u përket aktiviteteve të meshkujve dhe femrave, përmes realizimit të lojërave në këndet e përbashkëta ku theks i vendoset zgjedhjes së lirë në të shprehurit e nevojave te fëmijët dhe miratimi i vendimeve pavarësisht gjinisë. Të gjitha lodrat janë të përbashkëta, ndërsa vetë fëmija vendos se a do të luajë me kukulla ose makina, me kube lego etj, ndërsa e tërë kjo në drejtim të një zhvillimi të aftësive kreative të fëmijës. Ajo që është karakteristike për çerdhen, objekti kujdeset edhe për fëmijët deri më 12 vjet, para dhe pas orëve të mësimit. Lidhur me ushqimin në çerdhe paguajnë prindërit, ndërsa pjesa tjetër subvencionohet nga qyteti i Vjenës. Në çerdhe punon pedagog, që edukohet mbi aktivitetet e ndjeshme për barazi gjinore me fëmijë dhe ka përvojë praktike shumëvjeçare në punën në këtë lëmi.

Përfaqësuesit e delegacionit nga Maqedonia u njohën edhe me mënyrën e krijimit të buxhetit konform nevojave gjinore të Qytetit të Vjenës, ku ka departament/sektor të veçantë për buxhetim përgjegjës për barazi gjinore, i cili punon në zhvillimin e politikave dhe mekanizmave për këto nevoja. Udhëheqësja e seksionit për çështje të femrave në qytetin e Vjenës prezantoi organizimin dhe punën në seksion. U sigurua delegacioni t’i dëgjojë përvojat e ekspertëve nga kjo lëmi, këndvështrimet e tyre dhe rekomandimet për buxhetim përgjegjës dhe aktivitetet për barazi gjinore, lidhur me punën me qytetin e Vjenës dhe me komunat nga Austria e Poshtme. Të gjithë përmendën domosdoshmëria për vazhdimësi për politikat gjinore dhe mekanizmat, nëse duam rezultate të dukshme dhe afatgjata. Gjatë ditës së dytë të vizitës u përmend edhe informimi

тираше претставник од Министерството за финансии. Беше посочено дека од особено значење е заживувањето на родовите политики да започне со воведување на задолжителни законски решенија. Беше посочено дека во Уставот на оваа земја има член во кој се дефинира родовото одговорно практицирање преку политиките на институциите. Притоа, треба да се поставуваат јасни индикатори со кои ќе се мери ефикасноста на воспоставените политики за родова еднаквост.

Посетата беше позитивно оценета од сите учесници кои осознаа интересни искуства кои можат да ги иницираат и адаптираат во своите општини, а на заклучната сесија беа предложени активности кои во иднина би можеле да бидат поддржани од организаторот- Канцеларијата на UN Women, во соработка со ЗЕЛС, која би ја презела организацијата и координација на активностите. Како алатка за размена на идните идеи, искуства, информации и меѓусебно координирање беше предложена Е-платформата на ЗЕЛС за родова еднаквост и родово одговорно буџетирање.

me krijimin e politikave në nivel nacional, që i prezantoi përfaqësues nga Ministria për financa. U përmend se mjaft e rëndësishme është përtrirja e politikave gjinore të fillojë me vendosjen e aktvendimeve të domosdoshme ligjore. U përmend se në Kushtetutën e këtij vendi ekziston nen në të cilin definohet praktikimi përgjegjës për barazi gjinore përmes politikave të institucioneve. Pastaj duhet të vendosen indikatorë me të cilët matet efikasiteti i politikave të vendosura për barazi gjinore.

Vizita u vlerësua pozitivisht nga të gjithë pjesëmarrësit të cilët fituan përvoja interesante të cilat mund t'i iniciojnë dhe adaptojnë në komunat e tyre, ndërsa në sesionin konkludues u propozuan aktivitete të cilët në të ardhmen do të mund të përkrahen nga organizatori – Zyra e UN Women, në bashkëpunim me BNJVL-në, që do të ndërmerrte organizimin dhe koordinimin e aktiviteteve. Si vegël për shkëmbim të ideve të ardhshme, përvojave, informacioneve dhe koordinimit u propozua E-Platforma e BNJVL-së, për barazi gjinore dhe buxhetim përgjegjës për barazi gjinore.

ОБУКА ЗА ИЗРАБОТКА НА ХИБРИДНА И НАТИВНА АПЛИКАЦИЈА ВО АНДРОИД СТУДИО

TRAJNIM PËR PËRPILIMIN E APLIKACIONIT HIBRID DHE NATIV NË ANDROID STUDIO

Во рамките на серијата на обуки што ги реализира ЗЕЛС за претставниците од ИКТ одделенијата на општините, на 9 декември, 2015 година се одржа обука за напредно програмирање во оперативниот систем андроид. Обуката беше организирана во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, а имаше за цел да го претстави процесот на изработка на една едноставна андроид апликација, кои алатки се потребни при изработката, воспоставување на концепт за изработка и избор на развојни околини, програмски библиотеки, како и изборот на финалната апликација дали таа да е изработена комплетно во нативен системски код, хибридна апликација со инволвирање на HTML5 стандардот или чиста веб апликација со поддршка за мобилните уреди. Секој од учесниците, во компјутерскиот центар на ЗЕЛС имаше можност да изработи апликација за андроид и непосредно да се запознае со сите потребни алатки за започнување на еден проект, како и да изврши инсталацијата на развојната околина андроид студио (која е примарна развојна околина поддржана од Google.com), Intel XDK развојната околина за изработка на хибридни апликации и инсталација на стандардните андроид системски библиотеки. Во андроид студио беше изработена нативната апликација која имаше за цел документирање и прикажување на кратки информации превземени од интернет. При изработката на хибридната апликација се користеа повторно содржини превземени од интернет, при што беше изработена листа во која со кликнување на која било содржина од неа, можат лесно и брзо да се добијат бараните податоци.

Оваа обука претставуваше надградување на познавањата на претставниците од општините стекнати на претходните две обуки што ги организираше ЗЕЛС, од кои првата имаше за цел запознавање на учесниците со андроид алатките и оперативниот систем, а втората обука се однесуваше на запознавање на Јава програмскиот јазик и неговото учество во изработката на андроид апликации.

Në kuadër nga seria e trajnimeve që i realizon BNJVL për përfaqësuesit e njësive TIK të komunave, më 9 dhjetor të vitit 2015, u mbajt trajnim për programim e avancuar në sistemin operativ Android. Trajnimi u organizua në hapësirat e Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së, a kishte për qëllim prezantimin e procesit të përpilimit të një aplikacioni Android të lehtë, cilat mjete janë të nevojshme gjatë përpilimit të të njëjtit, vendosja e konceptit për përpilimin dhe zgjedhjen e mjediseve zhvilluese, bibliotekat programuese si edhe zgjedhja e aplikacionit përfundimtar në është përpiluar plotësisht në kodin nativ sistematik, aplikacioni hibrid me përfshirjen e standardit HTML5 ose aplikacion interneti i pastër me përkrahjen e mjeteve telefonike. Secili nga pjesëmarrësit pati mundësi të përpilojë aplikacion për android dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë të njihet me të gjitha mjetet e domosdoshme për fillimin e një projekti, si edhe të zbatojë instalimin e mjedisit zhvillues studio Android (i cili është mjedisi primar zhvillues i përkrahur nga Google.com), Intel XDK mjedis zhvillues për përpilimin e aplikacioneve hibride dhe instalimi i bibliotekave standarde të sistemit android. Në android studio u përpilua aplikacioni nativ i cili pati për qëllim dokumentimin dhe prezantimin e informacioneve të shkurtra të marra nga interneti. Gjatë përpilimit të aplikacionit hibrid përsëri u shfrytëzuan përmbajtje të marra nga interneti, me ç'rast u përgatit një listë në të cilën me klikimin e cilësdo përmbajtjeje në të, mund të fitohen të dhënat e kërkuara në mënyrë të lehtë dhe të shpejtë.

Ky trajnim paraqiste shtimin e njohurive të përfaqësuesve të komunave në dy trajnimet paraprake që i organizoi BNJVL, nga të cilët i pari kishte qëllim njohjen e pjesëmarrësve me mjetet Android dhe sistemin operativ, kurse trajnimi i dytë i dedikohej njohjes së gjuhës programuese Java dhe pjesëmarrja e tij në aplikacionet Android.

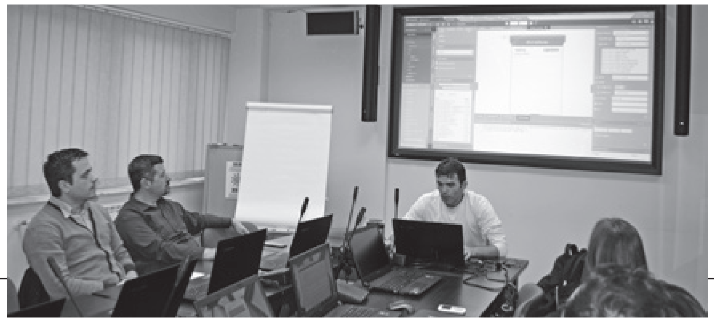

Одржана шеста седница на Генералното собрание на ЗЕЛС

U mbajt seanca e gjashtë e Kuvendit gjeneral të BNJVL-së

ДОНЕСЕНИ СТАТУТАРНИ ИЗМЕНИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ПОГОЛЕМА ЗАСТАПЕНОСТ НА ОПШТИНСКИТЕ СОВЕТИ ВО ОДЛУЧУВАЧКИТЕ ТЕЛА НА ЗЕЛС

U MIRATUAN NDRYSHIME STATUTARE PËR SIGURIMIN E PËRFAQËSIMIT MË TË MADH TË KËSHILLAVE KOMUNALE NË TRUPAT VENDIMMARRËSE TË BNJVL-SË

ЗЕЛС во следниве пет години своите активности ќе ги базира на три основни стратегиски цели: застапување и лобирање; обезбедување и одржување на систем на услуги за ЕЛС и обезбедување одржливост и професионалност на извршната канцеларија на ЗЕЛС. Тоа е утврдено во содржаната на новиот Стратегиски план на ЗЕЛС 2016-2020 година, усвоен на шестата седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, што се одржа на 11 декември, 2015 година во хотелот „Александар палас" во Скопје. На седницата делегатите ги усвоија и Буџетот на ЗЕЛС за 2016 година како и Акциониот план за следната година, а беше прифатена и иницијативата на Комитетот на советите при ЗЕЛС, за поголема застапеност на општинските совети при носењето на одлуки во одлучувачките тела на Заедницата. Дел од градоначалниците, на оваа седница изнесоа и одредени иницијативи за разрешување на актуелни предизвици со кои се соочуваат локалните власти.

-„Подготовката на новиот Стратегиски план на ЗЕЛС е резултат на работата на посебно формирана Комисија, составена од пет градоначалници, но и на останатите градоначалници и општинската администрацијата, кои се вклучија со свои предлог –забелешки на нацрт-документите што стручната служба на ЗЕЛС ги испраќаше до општините во изминатиов период. Сакам да ја потенцирам нивната заслуга, бидејќи придонесоа со сопствени сили и внатрешни капацитети, без надворешна експертска поддршка, да го изготвиме овој значаен документ за натамошниот правец на развој на нашата организација. Затоа овој документ претставува вистински одраз на потребите на општините." Ова го истакна претседателот на

Në pesë vitet e ardhshme BNJVL aktivitetet e saj do t'i bazojë në tre qëllime kryesore strategjike: përfaqësimi dhe lobimi; sigurimi dhe zbatimi i sistemit të shërbimeve për NJVL-të dhe sigurimi i qëndrueshmërisë dhe profesionalizmit të zyrës ekzekutive të BNJVL-së. Kjo është përcaktuar në përmbajtjen e Planit të ri strategjik të BNJVL-së për vitin 2016-2020, i miratuar në seancën e gjashtë të Kuvendit Gjeneral të BNJVL-së që u mbajt më 11 dhjetor, 2015, në hotelin „Aleksandar Palas", në Shkup. Në seancë delegatët i miratuan edhe Buxhetin e BNJVL-së për vitin 2016 si dhe Planin aksional për vitin e ardhshëm, ndërsa u pranua edhe iniciativa e Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, për përfaqësim më të madh të këshillave komunale në trupat vendimmarrëse të Bashkësisë. Një pjesë e kryetarëve të komunave, në këtë seancë parashtruan një varg iniciativash për zgjidhjen e sfidave aktuale me të cilat ballafaqohen pushtetet lokale.

-„Përgatitja e Planit të ri strategjik të BNJVL-së është rezultat i punës së Komisionit të formuar të përbërë nga pesë kryetarë, por edhe të kryetarëve tjerë dhe administratës komunale, të cilët janë përfshirë me propozim-vërejtjet e tyre në draft-dokumentet që shërbimi profesional i BNJVL i dërgoi te komunat në periudhën e kaluar. Dëshiroj të potencoj meritën e tyre pasi që kontribuan me forca individuale dhe kapacitete të brendshme, pa përkrahje të ekspertëve të jashtëm, t'a përgatisim këtë dokument të rëndësishëm për drejtimin e mëtejmë të organizatës tonë. Për këtë qëllim ky dokument paraqet pasqyrim real të nevojave të komunave." Këtë e theksoi kryetari i BNJVL-së, Koce Trajanovski, në

ЗЕЛС

одветствува со целите и задачите на Здружението, утврдени во Статутот на ЗЕЛС, и дека истиот е разгледан и усвоен од страна на Надзорниот одбор на ЗЕЛС на шестата седница и од Управниот одбор на ЗЕЛС на деветтата седница.

Трајановски апелираше до сите општини, за редовно плаќање на членарината, односно исплаќање на заостанатиот долг што го имаат одредени општини, бидејќи од 1 јануари, 2016 година, ЗЕЛС ќе се потпира најмногу на овие изворни приходи. Тој информираше дека до крајот на оваа година завршува буџетската поддршка од Швајцарската агенција за соработка и развој, најголемиот поддржувач на ЗЕЛС. Трајановски посочи дека Управниот одбор на ЗЕЛС донесе посебен акт – Правилник со кој се утврдува начинот на обезбедување на услугите за општините кои редовно ја плаќаат членарината и оние кои не се доследни во извршувањето на својата обврска; односно, според Правилникот, во еден дел е предвидено дека општините кои и понатаму не го сервисираат својот долг не ќе можат да ги користат услугите за спроведување на постапките за продажба и давање под закуп на недвижните и движни ствари во нивна сопственост, преку системот поставен на интернет страницата e-stvari.mk сè до моментот на подмирувањето на долгот.

-„Како Претседател на ЗЕЛС сакам да укажам дека отсега во најголема дел ќе се потпираме на сопствените финансиски извори. Постојат премногу примери за тоа како досега во ЗЕЛС, преку единствено и обединето настапување на сите локални власти, сме постигнале многу значајни успеси. Затоа, Ве повикувам да бидеме свесни и одговорни, во наш интерес и за наши потреби, а со тоа и во интереси на граѓаните, да не дозволиме ЗЕЛС да има недостаток на планирани финансиски средства. Нашата досегашна доверба за начинот како ЗЕЛС домаќински ги троши нашите пари е голема, бидејќи тие се-

УСВОЕН АКЦИОНИОТ ПЛАН НА ЗЕЛС ЗА 2016 ГОДИНА

Генералното собрание на ЗЕЛС на оваа седница го усвои Планот за работа на ЗЕЛС за 2016 година. Овој документ е креиран во согласност со стратегиските цели на ЗЕЛС и претходно беше дискутиран и усвоен од Надзорниот и од Управниот одбор на ЗЕЛС на нивните последни седници. Предвидено е зајакнување на лобирањето преку изработка на анализи за иницирање на законски измени, доставување на предлози и решенија за законски измени за подобрување на фискалната децентрализација, за зголемување на приходите врз основа на комунална такса, за зголемување на процентот врз основа на персоналниот данок и други. Во однос на обезбедувањето и одржувањето на услуги за општините се предвидува изработка на План за обуки и негова реализација, каде, меѓу утврдени обуки, се планира реализација на обуки и испити за претставниците од општинската администрација, на кои им истекува лиценцата за користење на е- системот за градежно земјиште. Во делот на креирањето и одржувањето на е-услугите, предвидено е обновување на хардверската инфраструктура, потоа надградба, миграција и одржување на инфраструктурата на сервисите на ЗЕЛС на „клауд систем", воведување на нов систем за градежно земјиште, услуги за поттикнување на локалниот економски развој, преку натамошно спроведување на Проектот за сертификација на општините со поволно деловно опкружување БФЦ-ЈИЕ и обезбедување на одржливост и професионалност на извршната канцеларија на ЗЕЛС.

U MIRATUA PLANI AKSIONAL I BNJVL-SË PËR VITIN 2016

Kuvendi gjeneral i BNJVL-së në këtë seancë miratoi Planin e punës së BNJVL-së për vitin 2016. Ky dokument është krijuar në pajtim me qëllimet strategjike të BNJVL-së dhe i njëjti u shqyrtua dhe miratua nga Bordi mbikëqyrës i BNJVL-së, si edhe Bordi drejtues i BNJVL-së në seancat e tyre të fundit. Planifikohet përforcimi i lobimit nëpërmjet përgatitjes së analizave për inicimin e ndryshimeve ligjore, dërgimi i propozimeve dhe zgjidhjeve për ndryshime ligjore për përmirësimin e decentralizimit fiskal, për zmadhimin e të ardhurave në bazë të taksës komunale, për zmadhimin e përqindjes në bazë të tatimit personal e të tjera. Në lidhje me sigurimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve për komunat parashikohet përpilimi i Planit të trajnimeve dhe realizimi i tij, ku mes trajnimeve të përcaktuara, planifikohet realizimi i trajnimeve dhe provimeve për përfaqësuesit e administratës komunale, të cilëve u mbaron afati i licencës për shfrytëzimin e e-sistemit për tokë ndërtimore. Në pjesën e krijimit dhe mirëmbajtjes së e-shërbimeve është paraparë rinovimi i infrastrukturës harduerike, më pas mbindërtimi, migrimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së shërbimeve të BNJVL-së në sistemin cloud, vendosja e sistemit të ri për tokë ndërtimore. Shërbime për nxitjen e zhvillimit ekonomik lokal, nëpërmjet zbatimit të mëtejshëm të Projektit për certifikimin e komunave me qarkim të volitshëm afarist BFC – EJL dhe sigurimi i stabilitetit dhe profesionalizmit të zyrës ekzekutive të BNJVL-së.

fjalimin e tij për aktivitetet e planifikuara të BNJVL-së, para delegatëve të pranishëm në seancën e Kuvendit Gjeneral. Trajanovski i arsyetoi qëllimet strategjike të përcaktuara, ndërsa u përqendrua edhe në Misionin dhe Vizionin e reviduar të BNJVL-së, në të cilat themelohen drejtimet zhvillimore të Bashkësisë deri më 2020. Ai informoi se Plani i ri strategjik në tërësi përputhet me qëllimet dhe detyrat e Bashkësisë, të përcaktuara në Statutin e BNJVL-së dhe se i njëjti është shqyrtuar dhe miratuar nga ana e Bordit mbikëqyrës të BNJVL-së në seancën e gjashtë, si edhe nga Bordi drejtues në seancën e tij të nëntë.

Trajanovski apeloi te komunat, për pagesë të rregullt të anëtarësisë, respektivisht pagesën e borxhit të mbetur që kanë komuna të caktuara, pasi që nga 1 janari, 2016, BNJVL do të mbështetet më së shumti në këto të ardhura burimore. Ai informoi se deri në fund të këtij viti përfundon përkrahja buxhetore e Agjensionit Zvicëran për zhvillim dhe bashkëpunim, përkrahësi më i madh i BNJVL-së. Trajanovski përmendi se Bordi drejtues i BNJVL-së miratoi Akt të veçantë – Rregullore me të cilën përcaktohet mënyra e sigurimit të shërbimeve për komunat të cilat rregullisht paguajnë anëtarësinë dhe ato të cilat nuk janë konsekuentë në kryerjen e obligimit të tyre. Respektivisht, sipas Rregullores në një pjesë është paraparë që komunat të cilat edhe më tej nuk servisojnë borxhin e tyre nuk do të mund t'i shfrytëzojnë shërbimet për zbatimin e procedurave për shitjen dhe dhënien me qira të sendeve të patundshme dhe të tundshme në faqen e-stvari.mk, deri në momentin e shlyerjes së borxhit.

-„Si Kryetar i BNJVL-së dëshiroj të përmend se prej tani në pjesë më të madhe do të mbështetemi në burimet personale financiare. Ekzistojnë shumë shembuj për atë si deri më tani në BNJVL përmes paraqitjes unike e të bashkuar të pushteteve

когаш се насочени исклучиво за потребите на единиците на локална самоуправа и сигурен сум дека така ќе остане и во иднина ", потенцираше Трајановски.

Во говорот беа изнесени и неколку од тековните активности и постигнатите успеси на ЗЕЛС. Беше нагласена лидерската позиција што ЗЕЛС ја има во регионот, во обезбедување и одржување на електронски услуги за своите членки и пренесувањето на искуствата од „Проектот за електронско издавање градежни дозволи" во Република Србија, а за чија примена има заинтересираност и од Косово, Босна и Херцеговина, Албанија и Црна Гора. Иницирани се целосно нови законски решенија во делот на урбанистичкото и просторно планирање, пожарникарството, данокот на имот и Законот за располагање со движни и недвижни ствари во сопственост на општините. На сила е законското решение за приход на општините од закуп на земјоделско земјиште, кој во 2018 година треба да изнесува 50 проценти од средствата во полза на општините. Се преговара за прифаќање на ставовите на ЗЕЛС во однос на Методологијата за утврдување пазарна вредност на недвижен имот, како и на предолзите за ре-валоризација на проценетата вредност на недвижен имот. Низа активности се преземени и за усогласување, поедноставување и подобрување на целокупната законска регулатива во областа на животната средина, на зголемување на стапката на ДДВ на шест проценти и друго.

Извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ потоа ги образложи и Планот за работа на ЗЕЛС за 2016 година и Буџетот на ЗЕЛС за следната година, кои беа едногласно усвоени од страна на Генералното собрание. Висината на Финансискиот план на ЗЕЛС за 2016 година изнесува 41.810.000,00 денари. Беше посочено дека се очекува зголемување во делот на приходите од членарините на општините. Директорката посочи дека рационално се искористуваат средствата, бидејќи максимално се користат сопствените ресурси, односно капа-

lokale, kemi arritur shumë suksese të rëndësishme. Prandaj, ju ftoj të jeni të vetëdijshëm dhe të përgjegjshëm, në interesin tonë dhe për nevojat tona, e me këtë edhe në interesat e

qytetarëve, të mos lejojmë që BNJVL të ketë mungesë të mjeteve të planifikuara financiare. Besueshmëria jonë e deritanishme për mënyrën si BNJVL në mënyrë të përgjegjshme i shpenzon paratë tona është e madhe, pasi që ata çdoherë janë drejtuar vetëm për nevojat e njësive të vetëqeverisjes lokale dhe jam i sigurt se kështu do të mbetet edhe në të ardhmen", potencoi Trajanovski.

Në fjalim u potencuan aktivitetet aktuale, si edhe sukseset e arritura nga BNJVL. U theksua pozita udhëheqëse e BNJVL-së në rajon, në sigurimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve elektronike për anëtaret e saj edhe transferimin e përvojave nga ,,Projekti për lëshim elektronik të lejeve për ndërtim'' në Republikën e Serbisë, për zbatimin e të cilit kanë shprehur interes Kosova edhe Bosnja dhe Hercegovina, Shqipëria dhe Mali i Zi. Janë iniciuar zgjidhje të reja ligjore në pjesën e planifikimit hapësinor dhe urbanistik, zjarrfikësi, tatimi i pronës dhe Ligji për disponim me sende të tundshme dhe të patundshme në pronësi të komunave. Në fuqi ka hyrë zgjidhja ligjore për të ardhurat e komunave nga qiraja e tokës bujqësore, i cili në vitin 2018 duhet të përmbajë 50% nga mjetet në favor të komunave. Po diskutohet për pranimin e qëndrimeve të BNJVL-së në lidhje me Metodologjinë për përcaktimin e vlerës së tregut të pronës së patundshme, si edhe të revalorizimit të vlerës së vlerësuar të pronës së patundshme. Janë ndërmarrë një sërë aktivitete për harmonizim, lehtësim dhe përmirësim të rregullativës së përgjithshme ligjore në lëminë e mjedisit jetësor, në zmadhimin e TVSH-së me 6 % e të tjera.

Drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq më pas e shpjegoi Planin aksional të BNJVL-së për vitin 2016 dhe Buxhetin e BNJVL-së për vitin vijues, të cilët u miratuan

ДОНЕСЕН НОВИОТ СТРАТЕГИСКИ ПЛАН НА ЗЕЛС ЗА 2016-2020 ГОДИНА

Генералното собрание на ЗЕЛС го усвои новиот Стратегиски план на ЗЕЛС за 2016-2020 година. Во него се утврдени насоките каде ќе се движи ЗЕЛС во следниве пет години.

ВИЗИЈА -ЗЕЛС е единствена, моќна, препознатлива, влијателна и финансиски независна институција, со иновативен пристап кон развојот на услугите за општините кои ги обезбедува во континуитет и е меѓу најдобрите сродни организации во Европа. ЗЕЛС го зголеми степенот на развој на системот на локалната самоуправа, во партнерство со Владата на РМ, Собранието на РМ, Европската унија и други домашни и меѓународни организации и институции, како решителен претставник и застапник на интересите на единиците на локалната самоуправа. Како членки на ЗЕЛС, единиците на локалната самоуправа се рамномерно развиени, имаат соодветни изворни финансиски приходи за секоја своја надлежност и висок капацитет на сопствената администрација.

МИСИЈА-ЗЕЛС дефинира заеднички политики и приоритети заради остварување на интересите на општините во Република Македонија. Користи иновативен приод и предлага воведување на информатичко-комуникациски новитети, напредни општествени методи и пристапни финансиски инструменти и политики во процесот на развој на системот на локалната самоуправа. ЗЕЛС се стреми кон намалување на диспаритетот во развојот меѓу општините и кон финансиски независни општини со добри човечки капацитети подготвени да дадат најдобри услуги на граѓаните.

Првата стратегиска цел, воедно и најзначајната, е „Застапување и лобирање" пред централната власт и други институции за развивање на процесот на децентрализација, подобрување на финансиска одржливост и воспоставување на соодветна правна рамка на надлежностите преземени од единиците на локалната самоуправа. Притоа, ЗЕЛС ја има клучната позиција во дијалогот и соработката меѓу централната власт и општините.

Втората стратегиска цел се однесува на „Обезбедување и одржување систем на услуги" со што ќе се придонесе за ефикасни, транспарентни и компетентни услуги за граѓаните од страна на општинската администрација. Утврдени се пет подстратегиски насоки, и тоа: 1. - Јакнење на капацитети на ЕЛС; 2.- Поддршка за користење на ЕУ фондови; 3.- Креирање и одржување на е-услуги за ЕЛС ; 4.- Услуги за поттикнување на локалниот економски развој и последната насока 5.- Информирање на членките.

Третата стратегиска цел е „Обезбедување на одржливост и професионалност на извршната канцеларија на ЗЕЛС." Од голема важност при изразувањето на јасни ставови во процесите на застапување и лобирање во име на општините е ЗЕЛС да ја зачува својата неутралност, поради што се залага за обезбедување на самоодржливост. Се предвидуваат механизми за зголемување на процентот на наплата на членарината и развивање на платени услуги за општините.

Од особено значење во овој Стратегиски документ се и осумте утврдени вредности: Лојалност кон членките; Професионалност; Достапност на услугите; Ефикасност; Неполитизираност; Независност ; Меѓународни страндарди и Иновативност.

U MIRATUA PLANI I RI STRATEGJIK I BNJVL-SË PËR VITET 2016-2020

Kuvendi gjeneral i BNJVL-së miratoi Planin e ri strategjik të BNJVL-së për vitet 2016-2020. Në të janë përcaktuar drejtimet sipas së cilave do të udhëhiqet BNJVL në pesë vitet e ardhshme.

VIZIONI - BNJVL është institucion unik, i fuqishëm, i veçantë, me ndikim dhe pavarësi financiare, me qasje inovative ndaj zhvillimit të shërbimeve për komunat të cilat i siguron në vazhdimësi dhe është ndër organizatat më të mira të këtij lloji në Evropë. BNJVL rriti shkallën e zhvillimit të sistemit të vetëqeverisjes lokale në partneritet me Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, Kuvendin e Republikës së Maqedonisë, Bashkimin Evropian dhe organizatat dhe institucionet vendore dhe ndërkombëtare si një përfaqësues i vendosur i interesave të njësive të vetëqeverisjes lokale. Si anëtare të BNJVL-së, njësitë e vetëqeverisjes lokale kanë zhvillim të barabartë, kanë të ardhura financiare adekuate burimore për çdo kompetencë dhe kapacitet të lartë të administratës së tyre.

MISIONI - BNJVL definon politika dhe prioritete të përbashkëta për arsye realizimi të interesave të komunave në Republikën e Maqedonisë. Shfrytëzon një qasje inovative dhe propozon vendosjen e risive informatike-komunikuese, metoda të avancuara shoqërore si dhe instrumente dhe politika të arritshme financiare në procesin e zhvillimit të sistemit të vetëqeverisjes lokale. BNJVL synon ndaj zvogëlimit të disparitetit në zhvillimin midis komunave dhe ndaj komunave të pavarura financiare me kapacitete të mira njerëzore të gatshme të ofrojnë shërbime më të mira ndaj qytetarëve.

Qëllimi i parë strategjik është qëllimi më i rëndësishëm dhe paraqet lobim para pushtetit qendror dhe institucioneve të tjera për zhvillimin e procesit të decentralizimit, përmirësimit të stabilitetit financiar dhe vendosja e kornizës ligjore kryesore të kompetencave të ndërmarra nga njësitë e vetëqeverisjes lokale. Megjithëkëtë BNJVL luan rolin kryesor në dialogun dhe bashkëpunimin ndërmjet pushtetit qendror dhe komunave.

Qëllimi i dytë strategjik i dedikohet „Sigurimi dhe mirëmbajtja e sistemit të shërbimeve për komunat" me ç'rast do të kontribuohet për shërbime më efikase, transparente dhe kompetente për qytetarët nga ana e administratës komunale. Janë përcaktuar pesë drejtime nën-strategjike dhe kjo: 1. – Përforcimi i kapaciteteve të NJVL; 2.- Përkrahje për shfrytëzimin e fondeve të BE-së ; 3.- Krijimi dhe mirëmbajtja e e–shërbimeve për NJVL; 4.- Shërbime për nxitjen e zhvillimit ekonomik lokal dhe drejtimi i fundit 5.- 2.5 – Informimi i anëtareve.

Qëllimi i tretë strategjik është „Sigurimi i qëndrueshmërisë dhe profesionalizmit të zyrës ekzekutive të BNJVL-së.'' Rëndësi të madhe ka që gjatë shprehjes së qëndrimeve të qarta në proceset e përfaqësimit dhe lobimit në emrin e komunave, BNJVL të ruajë paanshmërinë e tij, për shkak se i përkushtohet sigurimit të vetë-qëndrueshmërisë. Parashikohen mekanizma për zmadhimin e përqindjes së arkëtimit të anëtarësimit dhe zhvillimi i shërbimeve të paguara për komunat.

Rëndësi të veçantë në këtë dokument Strategjik i kushtohet edhe tetë vlerave të përcaktuara: besnikëri ndaj anëtareve; profesionalizëm; disponueshmëri të shërbimeve; efikasitet; jopolitizim; pavarësi ; standarde ndërkombëtare dhe inovim.

цитетите на стручната служба на ЗЕЛС и не се трошат многу дополнителни средства.

На оваа седница беа усвоени и измени во Статутот на ЗЕЛС. Беше прифатена иницијативата на Комитетот на советите при ЗЕЛС, да се зголеми застапеноста на општинските совети во одлучувачките тела на Заедницата, при што истакна дека таа е разгледувана и прифатена од страна на Управниот одбор на ЗЕЛС на 9-та седница, одржана на 20 ноември, 2015 година. Според измените во Статутот, делегати на Генералното собрание на ЗЕЛС се и девет члена од редот на членовите на Комитетот на советите, кои ги избира Генералното собрание на својата прва седница, при што задолжително се избира по еден делегат од секој од осумте региони во Република Македонија, утврдени согласно со Законот и еден член од Советот на Град Скопје, по функција. Управниот одбор да брои 22 члена, наместо досегашните 19 члена, со тоа што Генералното собрание на ЗЕЛС, освен градоначалници, како досега, ќе избира и три задолжителни избрани делегати од редот на членовите на Комитетот на Советите при ЗЕЛС, од кои само еден има право на глас. Кој од тројцата членови ќе има право на глас, одлучува Комитетот на советите и го известува Управниот одбор на ЗЕЛС. Се предлага и зголемување на бројот на членовите на Надзорниот одбор, од пет на шест членови, од кои еден е од редот на делегатите, кој е и член на Комитетот на Советите. Во Генералното собрание секој делегат има право на глас. По оваа точка никој не се јави за збор.

Делегатите на оваа седница изнесоа и одредени предлози во насока на поквалитетно извршување на префрле-

ните надлежности на локалната власт. Беше посочено дека ЗЕЛС треба да го зајакне лобирањето за зголемувањето на зафаќањето од ДДВ, односно да се продолжи со притисоците кон централната власт за обезбедување на најмалку 6 % од зафаќањето од ДДВ во полза на општините и 30 % од персоналниот данок. Беше истакнато дека во континуитет се зголемува префрлањето на одредени обврски на локалната властк, без притоа да се почитува Европската повелба за локална власт, односно да се обезбедат и финансиски средства за спроведување на пренесените обврски. Исто така, беше посочена и потребата од зголемување на притисокот за постигнување на одредени измени во Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за тековната, но и за следните години, во делот на плаќањето на средствата за ДДВ, што се на товар на општината, при реализацијата на проекти одобрени од Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој. Беше посочено да се предложи можноста, плаќањето на обврската за ДДВ за спроведување на проектните решенија од оваа година, да се користи од разликата која ќе се појави помеѓу проектираниот износ и износот на

unanimisht nga ana e Kuvendit Gjeneral. Lartësia e planit financiar të BNJVL-së është 41.810.000,00. U theksua se pritet zmadhim në pjesën e të ardhurave nga anëtarësimi i komunave. Drejtoresha theksoi se në mënyrë racionale po shfrytëzohen mjetet, sepse shfrytëzohen maksimalisht resurset personale, kuptimisht kapacitetet e shërbimit profesional të BNJVL-së dhe nuk harxhohen mjete plotësuese.

Në këtë seancë u miratuan edhe ndryshimet e Statutit të BNJVL-së. U pranua iniciativa e Komitetit të këshillave pranë BNJVL-së, këshillat komunale të kenë përfaqësim më të madh në trupat vendimmarrëse të Bashkësisë,, me ç'rast theksoi se kjo është shqyrtuar dhe pranuar nga ana e Bordit drejtues të BNJVL-së, në seancën e 9-të të mbajtur më 20 nëntor, 2015. U propozua ndryshimi i Statutit të BNJVL-së në drejtim që: delegatët në Kuvendin Gjeneral të BNJVL-së të jenë edhe nëntë anëtarë nga radhët e anëtarëve të Komitetit të Këshillave, të cilët i zgjedh Kuvendi Gjeneral në seancën e tij të parë , me ç'rast detyrimisht zgjedhet nga një delegat prej çdonjërit nga tetë rajonet në Republikën e Maqedonisë, të përcaktuara konform Ligjit dhe një anëtar nga Këshilli i Qytetit të Shkupit, me funksion. Bordi drejtues i BNJVL-së të numërojë 22 anëtarë në vend të atyre 19 të deritanishëm me atë që Kuvendi Gjeneral i BNJVL-së, përveç kryetarëve të komunave si deri më tani, do të zgjedh detyrimisht edhe tre delegatë të zgjedhur nga radhët e anëtarëve të Komitetit të Këshillave pranë BNJVL-së, prej të cilëve vetëm njëri ka të drejtë vote. Cili prej tre anëtarëve do të ketë të drejtë vote, vendos Komiteti i këshillave dhe lajmëron Bordin drejtues të BNJVL-së. Propozohet edhe rritja e numrit të anëtarëve të Bordit mbikëqyrës, nga pesë në gjashtë anëtarë prej të cilëve njëri është nga radhët e delegatëve, i cili është edhe anëtar i Komitetit të Këshillave. Në Kuvendin Gjeneral çdo delegat ka të drejtë vote. Mbi këtë pikë askush nuk morri fjalën.

Në seancë delegatët shprehën disa propozime në drejtim të zbatimit më cilësor të kompetencave të transferuara në pushtetin lokal. U theksua se BNJVL duhet t'a forcojë lobimin për zmadhimin e përfshirjes së TVSH-së në favor të komunave dhe kjo të paktën me lartësi prej 6% nga përfshirja e TVSH-së në favor të komunave dhe 30% tatimi personal. U theksua se vazhdimisht zmadhohet transferimi i kompetencave të caktuara të pushtetit lokal pa u respektuar Karta evropiane e pushtetit lokal, kuptimisht të sigurohen edhe mjete financiare për zbatimin e obligimeve të transferuara. Gjithashtu u përmend të vazhdohet me presionin për arritjen e ndryshimeve të caktuara në programin për përkrahje financiare të zhvillimit rural për vitin aktual, si edhe për vitet e ardhshme, në pjesën e pagimit të mjeteve të TVSH-së, që janë në barrë të komunave, gjatë realizimit të projektit të aprovuar nga Agjencia për përkrahje financiare të zhvillimit rural dhe bujqësisë. Të vazhdohet mundësia për pagimin e obligimit të TVSH-së për zbatimin e zgjidhjeve projektuese të këtij viti, të shfrytëzohet krahasimi që do të shfaqet ndërmjet vlerës projektuese dhe vlerës së zgjidhjes projektuese e fituar pas furnizimit publik dhe e-auksionit të kryer dhe në këtë drejtim të iniciohet në Programet e tjera të Agjencisë, mjetet për pagimin e TVSH-së të llogariten paraprakisht në projekt. Kuptimisht jo si deri tani ato të paraqesin ngarkim plotësues të komunës, që shoqërohet me një sërë procedura për ndryshim të dokumentacionit të përcaktuar ose të Buxhetit. Për zbatim më cilësor të kompetencave në pjesën e shërbimeve zjarrfikëse të drejtohet kërkesë në pushtetin qendror për sigurimin e dy

ЗЕЛС

проектното решение, добиен по спроведена јавна набавка и е-аукција, а во иста насока да се иницира, во следните програми на Агенцијата, средствата за плаќање на ДДВ да бидат вкалкулирани однапред во самиот проект; односно, не како досега тие да претставуваат дополнително финансиско оптоварување на општина, што е придружено и со низа постапки за измени на утврдена документација или на буџетот. За поквалитетно извршување на надлежностите во делот на противпожарните услуги да се упати барање до централната власт да обезбедат по две противпожарни возила за поголемите општини кои имаат Територијални противпожарни единици (ТППЕ) и по едно за помалите со ТППЕ. Потоа, беше посочено да се иницира до централната власт да обезбеди адекватно покривање со блок дотациите за сите пожарникари вработени во ТППЕ што се во надлежност на локалната власт. Сè повеќе општините се соочуваат со предизвикот од сопствени средства да ги плаќаат сите новоработени пожарникари, па дури и оние кои доаѓаат на местото на лицата што заминуваат во пензија, бидејќи нивната плата се брише во блок дотацијата и преминува на целосно покривање од општината. Во тој дел посочена беше и потребата од средување статусот на пожарникарите и во делот на Законот за вработени во јавниот сектор. Впрочем за овој предизвик веќе се дискутираше и на седница на Управниот одбор на ЗЕЛС. Како значаен проблем за општините беше посочена потребата за поедноставување на постапката за јавните набавки, односно потребата да се иницираат законски измени, особено во однос на постоењето и функционирањето на Советот за јавни набавки. Општините се соочуваат со низа предизвици, со Советот за јавни набавки, повеќекратно враќање на постапката која предизвикува пролонгирање на спроведувањето на низа проекти во општините, но предизвикува и дополнителни финансиски имликации за локална власт, бидејќи се плаќа секое мислење на советот. Посочено беше да се интензивира барањето до Министерството за транспорт и врски за законски измени во однос на постапката за донесување на планската документација, особено деталните урбанистички планови. Нефлексибилната и комплексна постапка за подготовка или измени во ДУП на општините доведуваат до губење на значајни инвеститори, при што се добива и впечаток за неефикасност на општината, само поради повеќекратното враќање на плановите од страна на МТВ или други надлежни органи и министерства.

Градоначалниците ја потенцираа потребата од реафирмирање на одредени барања што во изминатиот период веќе беа упатени до централната власт и соодветните министерства. Првото се однесува на потребата од реафирмирање на барањето за издавање на дипломатски пасоши на градоначалниците, бидејќи и тие, како и членовите на Парламентот се избираат од страна на народот, на слободни избори. Локалната власт воспоставува низа активности, збратимувања надвор од границите на земјата, поради што е потребно постигнување на поголема ефикасност. Второто се однесува на реафирмирање на прашањето за апанажа на градоначалниците по истекот на мандатот, како што е впрочем утврдено за низа јавни функционери, кои дури не се ни избрани, туку назначени.

На крајот на седницата претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, им посака на сите градоначалници голем успех во активностите во своите општини во Новата 2016 година и особено, како и досега, сите заедно да продолжат да придонесуваат за заеднички успеси, преку ЗЕЛС, кои се во насока на зајакнување на локалната власт во земјата.

automjeteve zjarrfikëse për komunat më të mëdha që kanë Njësi territoriale zjarrfikëse (NJTZF) dhe nga një për komunat më të vogla me NJTZF. U përmend të iniciohet në pushtetin qendror sigurimi i mbulimit adekuat të bllok dotacioneve për të gjithë zjarrfikësit e punësuar në NJTZF nën kompetencë të pushtetit lokal. Rritet numri i komunave që ballafaqohen me sfidën që nga mjetet e tyre t'i paguajnë të gjithë zjarrfikësit të sapo punësuar, madje dhe ata që vijnë në vendin e personave që dalin në pension, sepse paga e tyre fshihet nga bllok dotacioni dhe kalon në mbulim të plotë nga komuna. Në këtë pjesë u potencua nevoja për rregullimin e statusit të zjarrfikësve edhe në pjesën e Ligjit të të punësuarve në sektorin publik, që në fakt për këtë sfidë u diskutua edhe në seancën e Bordit drejtues të BNJVL-së. Si problem kryesor për komunat u theksua nevoja që të lehtësohet procedura e furnizimeve publike, kuptimisht të iniciohen ndryshime ligjore veçanërisht në lidhje me ekzistimin dhe funksionimin e Këshillit të furnizimeve publike. Komunat ballafaqohen me një sërë sfidash, me Këshillin për furnizime publike, kthimi i shumëhershëm i procedurës që shkakton prolongimin e zbatimit të një sërë projekteve në komuna, por gjithashtu shkakton edhe implikime plotësuese financiare për pushtetin lokal sepse paguhet secili mendim i këshillit. U përmend të intensifikohet kërkesa në Ministrinë e transportit dhe lidhjeve për ndryshime ligjore në lidhje me procedurën për miratim të dokumentacionit planifikues, posaçërisht planet e detajuara urbanistike. Procedura jofleksibile dhe e ndërlikuar për përgatitjen ose ndryshimin e PDU të komunave rezultojnë me humbjen e investitorëve të rëndësishëm dhe me këtë fitohet përshtypje sikur komuna është joefikase, vetëm për shkak të kthimit të shumëhershëm të planeve nga ana e MTL ose institucioneve dhe ministrive të tjera kompetente.

Kryetarët potencuan nevojën për riafirmimin e kërkesës në pushtetin qendror dhe ministritë kompetente për lëshimin e pasaportave diplomatike për kryetarët sepse edhe ata ashtu si anëtarët e Parlamentit zgjedhen nga ana e popullit, në zgjedhje të lira. Pushteti lokal vendos një sërë aktivitete, vëllazërime jashtë kufijve të vendit me ç'rast nevojitet arritja e efikasitetit më të madh. E dyta i dedikohet riafirmimit të çështjes për apanazh të kryetarëve pas mbarimit të mandatit, siç është përcaktuar për një sërë funksionarë publikë, të cilët nuk janë as të zgjedhur por vetëm të emëruar.

Në fund të seancës kryetari i BNJVL-së, Koce Trajanovski të gjithë kryetarëve u uroi sukses të madh në realizimin e aktiviteteve në komunat e tyre në Vitin e ri 2016 dhe veçanërisht si deri tani të gjithë së bashku të kontribuojnë për sukseset e BNJVL-së që janë në drejtim të përforcimit të pushtetit lokal në vend.

„ТУРИЗМОТ И ПОТЕНЦИЈАЛИТЕ НА ОПШТИНИТЕ“- ОБУКА ЗА ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ОДДЕЛЕНИЈАТА ЗА ЛЕР

„TURIZMI DHE POTENCIALET E KOMUNAVE”-TRAJNIM PËR PËRFAQËSUESIT E SEKSIONIT TË ZHEL NGA KOMUNAT

„Активен туризам“; „Развој на алпинизмот и негово ставање во функција на туризмот“; „Летање во природа“; „Планински пешачки патеки“; „Планински велосипедски патеки“; „Обележување на препознатливи производи, локалитети, објекти и настани од значење за туризмот во Република Македонија“; „Подобрување на условите за сместување во планинарски и ловни домови/куќи“ и „Мапирање на патот Виа Егнација“ се дел од планираните проекти на Агенцијата за поддршка и промоција на туризмот во Република Македонија, кои претставуваат значајна поддршка на оваа стопанска гранка во локалната власт. Овие проекти беа изнесени на обуката - „Туризмот и потенцијалите на општините“ што ЗЕЛС ја организира на 23 декември, 2015 година во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, а на која беа поканети вработените во одделенијата за ЛЕР, одговорни за туризмот во рамките на општините. Претставниците од Агенцијата, истакнаа дека општините при спроведувањето на своите активности од областа на туризмот, секогаш треба да ги имаат предвид одредбите од Законот за туристичка дејност и од Законот за такса за привремен престој. Стана збор и за механизмите на инспекциите на локално ниво, а пред сè за улогата на локалните инспектори во оваа област. Беше истакнато дека туризмот претставува непосредна комплексна стопанска гранка која има непосредна врска со економскиот развој на општината, културата и природата, одржливиот развој и развојот на локалната самоуправа. На пример, културните манифестации може да имаат додадена туристичка вредност при промоцијата на туристичките потенцијали на локално ниво.

„Turizëm aktiv”; „Zhvillimi i alpinizmit dhe vënia e tij në funksion të turizmit”; „Fluturimi në natyrë”; „Rrugët malore për këmbësorë”; „Rrugët malore për çiklizëm”; „Shenjimi i prodhimeve të njohura, lokaliteteve, objekteve dhe ngjarjeve të rëndësishme për turizmin në republikën e Maqedonisë”; „Përmirësimi i kushteve për akomodim në shtëpitë për pylltari dhe gjuetari” dhe „Hartëzimi i rrugës Via Egnatia”, janë pjesë e projekteve të planifikuara në Agjensionin për përkrahjen dhe promovimin e turizmit në Republikën e Maqedonisë, të cilat paraqesin përkrahje të rëndësishme në këtë degë afariste në pushtetin lokal. Këto projekte u parashtruan në trajnimin - „Turizmi dhe potencialet e komunës” që BNJVL e organizon më 23 dhjetor, 2015, në hapësirat e Qendrës së Trajnimeve të BNJVL-së, ndërsa në të cilën u ftuan të punësuarit në seksionet e ZHEL, përgjegjës për turizmin në kuadër të komunave. Përfaqësuesit e Agjensionit, theksuan se komunat gjatë zbatimit të aktiviteteve të tyre nga lëmia e turizmit, gjithnjë duhet kenë parasysh dispozitat e Ligjit për veprimtari turistike dhe Ligjit për taksë për qëndrim të përkohshëm. U bë fjalë edhe mbi mekanizmat e inspekcionit në nivel lokal, ndërsa para se gjithash mbi rolin e inspektorëve lokalë në këtë lëmi. U theksua se turizmi paraqet degë komplekse në të cilën ka lidhje të drejtpërdrejtë me zhvillimin ekonomik të komunës, kultura dhe natyra, zhvillimi i qëndrueshëm dhe zhvillimi i vetëqeverisjes lokale. Për shembull, manifestimet kulturore mund të kenë vlerë të shtuar turistike gjatë promovimit të potencialeve turistike në nivel lokal.

Поддршката на туризмот по општини може да се развива и преку други законски решенија, како преку законите: за автокампови, каде членовите 6, 7, 9, 10 и 37 се однесуваат на општините, за туристички развојни зони (член 10 и 12) и за планински патеки (важни членови за општините: 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 20, 22 и 24).

Во делот за промоцијата и маркетингот, се говореше за потребата од создавање на бренд и во областа на туризмот, за значењето на дизајнот на веб страниците на општините и користењето на веб апликациите (Google AdWords, Google Display Advertising Solutions, како и користењето на социјалните мрежи - Facebook, Twitter и Instagram за промовирање на објави, фотографии, видеа и креирање на фан страници). Ова особено е важно при истакнувањето на туристичките потенцијали, за утврдување на лого на туристичка дестинација, за значењето на медиумските кампањи, пристапот кон тур- операторите и новинарите, но и за туристичките информативни центри и улогата на општините во тој правец. Посебен инструмент што се применува од страна на Агенцијата е организацијата на ФАМ посети на Република Македонија за странски туроператори и новинари, што им овозможува на истите одблиску да ги запознаат природните убавините на Македонија, културното богатство, обичаите, традицијата, фолклорот и другите туристички потенцијали. Агенцијата ја истакна и важноста на B2B средби со туристичките субјекти, хотелиери и туристички агенции од Македонија, со цел започнување на взаемна соработка, добивање на информации за хотелските капацитети и туристичките региони, а кои логистички ги поддржува и организира.

Во делот на туристичката инспекција, претставниците на ЛЕР истакнаа дека треба да се донесе Програма за туризмот, а 100% од туристичката такса треба да биде целосно уплатена на сметка на општината, а не како сега само 80%. Општинските учесници на обуката нагласија дека е потребна туристичка ревизија, патоказите да бидат испишани и на латинечни букви, покрај кирилицата, да се воведе јасна процедура и обврзувачки да се спроведува категоризацијата на хотелите и угостителските објекти, а се осврнаа и на прашањето за обемните процедури што треба да се завршат за остварување на туристички инвестиции на локално ниво. Претставниците на ЛЕР истакна дека се соочуваат со проблеми при издавање на промотивните материјали поради одолговлекување во спроведувањето на тендерските процедури согласно со актуелниот Закон за јавни набавки.

На дел од изнесените предизвици беа посочени одредени одговорни. Сепак, останаа и некои отворени прашања, особено во делот на подготовката на ревидираната Национална стратегија за развој на туризмот до 2018 година со акциски план, што е поврзано со донесувањето на локалните стратегиски документи, каде се чекаат насоки од Министерството за економија на Република Македонија.

Присутните беа запознаени и со Програмата за промоција и поддршка на туризмот за 2016 година на Агенцијата за поддршка и промоција на туризмот во Република Македонија, каде во делот на промоцијата и маркетингот на туризмот се предвидува пет милиони денари за промотивен материјал, 22 милиони денари за учество на 17 меѓународни туристички саеми, 13 милиони денари за билборди, подвижни и неподвижни надворешни реклами, 600 илјади денари за интернет промоција, 150 илјади денари за нов туристички слоган и три милиони денари за туристичка продукција на филмови и фестивали.

Përkrahja e turizmit nëpër komuna mund të zhvillohet edhe përmes aktvendimeve tjera ligjore, si përmes ligjeve: për autokampe, ku nenet 6, 7, 9, 10 dhe 37 u referohen komunave, për zonat turistike zhvillimore (neni 10 dhe 12) dhe për rrugët malore (nene të rëndësishme për komunat: 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 20, 22 dhe 24).

Në pjesën e promovimit dhe marketingut, u fol mbi nevojën nga krijimi i markës edhe në lëminë e turizmit, për rëndësinë e dizajnimit të faqes së internetit të komunave dhe shfrytëzimi i aplikacioneve të internetit (Google AdWords, Google Display Advertising Solutions, si dhe shfrytëzimi i rrjeteve sociale - Facebook, Twitter dhe Instagram lidhur me promovimin e shpalljeve, fotografive, videove dhe krijimit të faqeve të fansave). Kjo është mjaft e rëndësishme gjatë theksimit të potencialeve turistike, për përcaktimit e logos së destinacionit turistik, për rëndësinë e fushatave mediatike, qasjes ndaj tur-operatorëve dhe gazetarëve, por edhe për qendrat turistike informative dhe rolin e komunave në këtë drejtim.

Instrumenti i veçantë që përdoret nga Agjencia është organizimi i Vizitave FAM në Republikën e Maqedonisë nga ana e operatorëve turistikë dhe gazetarëve të huaj, që u mundëson të njëjtave më afër të njihen me bukuritë natyrore të Maqedonisë, me trashëgiminë natyrore, zakonet, traditat, folklorin si edhe potencialet e tjera turistike. Agjencia theksoi edhe mundësinë e takimeve B2B me subjektet turistike, hoteliere dhe agjencive turistike nga Maqedonia, me qëllim fillimi i bashkëpunimit të ndërsjellë, fitimi i informacioneve për kapacitetet e hoteleve dhe rajoneve turistike, të cilët i përkrah dhe organizon nga ana logjistike.

Në pjesën e inspeksionit turistik përfaqësuesit e ZHEL theksuan se duhet të miratohet Programi për turizmin, kurse 100% nga taksa turistike duhet tërësisht të paguhet në llogarinë e komunës dhe jo si deri tani vetëm 80%. Përfaqësuesit e komunave në takim theksuan se nevojitet revizion turistik që rrugëtreguesit të shkruhen edhe me shkronja latine, krahas alfabetit cirilik, të vendoset një procedurë e qartë dhe të veprohet në mënyrë obliguese gjatë kategorizimit të hoteleve dhe objekteve hoteliere, si edhe të adresojë çështjen për procedurat e vëllimshme që duhet të mbarohen për realizimin e investimeve turistike në nivel lokal. Përfaqësuesit e ZHEL theksuan se ballafaqohen me probleme gjatë lëshimit të materialeve promovuese për shkak të vonesës në zbatimin e procedurave të tenderëve konform Ligjit aktual për furnizime publike. Një pjese prej sfidave të theksuara iu dhanë disa zgjidhje dhe përgjigje. Gjithsesi mbetën të hapura edhe disa çështje posaçërisht në pjesën e përgatitjes së Strategjisë nacionale të rishikuar për zhvillimin e turizmit deri në vitin 2018 me plan aksional, që lidhet me miratimin e dokumenteve lokale strategjike, ku priten drejtime nga Ministria e ekonomisë së Republikës së Maqedonisë.

Të pranishmit u njohën edhe me Programin për promovimin dhe përkrahjen e turizmit për vitin 2016 të Agjencisë për përkrahjen dhe promovimin e turizmit në Republikën e Maqedonisë në Programin e saj për vitin 2016, ku në pjesën e promovimit dhe marketingut të turizmit janë parapaRë pesë milionë denarë për material promovues, 22 milionë denarë për pjesëmarrje në 17 panaire turistike ndërkombëtare, 13 milionë denarë për billborde, reklama të jashtme lëvizëse dhe jo-lëvizëse, 600 mijë denarë për promovim në internet, 150 mijë denarë për slogan të ri turistik edhe tre milionë denarë për prodhim turistik të filmave dhe festivaleve.

НОВОПРИЈАВЕНИТЕ ОПШТИНИ БИТОЛА И ИЛИНДЕН СЕ ЗАПОЗНАА СО КРИТЕРИУМИТЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ СО РЕГИОНАЛНИОТ СЕРТИФИКАТ БФЦ СЕЕ

KOMUNAT E SAPO PARAQITURA MANASTIRI DHE ILINDENI U INFORMUAN MBI KRITERET PËR TË FITUAR CERTIFIKATËN RAJONALE BFC SEE

Во рамките на реализацијата на новата фаза од спроведувањето на проектот „Сертификација на општините со поволно деловно опкружување во Југоисточна Европа БФЦ СЕЕ“, ЗЕЛС во месец декември, организираше обука за претставниците од двете новопријавени општини на јавниот повик, објавен од ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори , за стекнување со овој регионален сертификат: Битола и Прилеп.

Обуката се одржа на 14 декември, 2015 година, во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, на која беа поканети да учествуваат општинските тимови од овие две единици на локалната самоуправа, составени од пет до седум претставници од различни

Në kuadrin e realizimit të fazës së re nga zbatimi i projektit „Certifikimi i komunave me qarkim të volitshëm afarist në Evropën juglindore BFC SEE”, BNJVL në muajin dhjetor organizoi trajnim për përfaqësuesit e dy komunave të reja të regjistruara në thirrjen publike e shpallur nga BNJVL dhe Lidhja e odave ekonomike, për të fituar certifikatën për qarkim të volitshëm afarist BFC SEE: Manastiri dhe Prilepi.

Trajnimi u mbajt më 14 dhjetor të vitit 2015, në hapësirat e Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së, në të cilin ishin ftuar për pjesëmarrje ekipet komunale nga këto dy njësi të vetëqeverisjes lokale, të cilat përbëhen nga pesë deri më shtatë përfaqësues nga seksione të

одделенија во локалната власт, кои непосредно ќе бидат вклучени во процесот на сертификацијата. Обуката ја држеа евалуаторите за БФЦ СЕЕ од ЗЕЛС кои присутните детално ги запознаа со целокупната Програма за сертификација, процесот на евалуацијата, начинот на оценувањето, утврдениот временски период до доаѓањето на верификаторите за утврдување на исполнетоста на 12-те критериуми за стекнување со сертификатот. Претставниците од општините детално се запознаа, критериум по критериум, со сите потребни материјали што треба општината да ги обезбеди, како докази дека таа има поволни улови да се стекне со овој регионален сертификат. Претставниците од општините добија и електронски прирачник за БФЦ СЕЕ, како и табели со 12 критериуми каде се утврдени прецизно потребните материјали што треба да ги обезбеди општината.

Програмата за сертификација за поволно деловно опкружување во Југоисточна Европа (Business Friendly Certification in South East Europe (BFC SEE) е наменета за општините кои имаат соодветен капацитет и стратегиски се определиле да ја подобрат деловната клима, да привлечат инвестиции и да го стимулираат локалниот економски развој. Сертификатот е потврда дека општината се стекнала со сите предуслови што претставува сигурност за инвеститорот дека ќе добие ефикасна и ефективна услуга од општинската администрација за разработување на неговите потреби за вложување. Всушност, Програмата за сертификација претставува единствена иницијатива во регионот на Југоисточна Европа, која влијае на креирање на побрза и поефикасна администрација, која треба да ги отстрани пречките за забрзаниот развој на стопанството, да овозможи подобри резултати во привлекувањето на домашни и на странски инвестиции и воведување на нови технологии, креирање на нови работни места и модернизација на општеството. Сертификатот, како печат за квалитет, за инвеститорите ќе обезбеди сигурни и вредни информации за општинските услуги и ќе овозможи поедноставна и подобра промоција на инвестициите. Со еден збор, како што е именуван и сертификатот, пријателски е расположена кон бизнис заедницата. Располагањето со сертификат значи дека општините исполнуваат одредени стандарди, факт кој претставува одреден индикатор за сигурност за потенцијалните инвеститори во добивањето услуги и информации за работите и дејностите во надлежност на локалните власти.

Ова е трета фаза од реализацијата на Програмата БФЦ ССЕЕ во Република Македонија. Во нашата земја две општини веќе се стекнаа со овој регионален сертификат, а четири општини се во фаза на предверифицирање. Новите две општини во текот на следните шест до десет месеци ќе минат низ постапката во која ќе ги преиспитаат сите свои потенцијали за добивање на овој Сертификат БФЦ СЕЕ.

ndryshme në pushtetin lokal, të cilët drejtpërdrejtë do të përfshihen në procesin e certifikimit. Trajnimin e mbajtën evaluatorë për BFC SEE nga BNJVL të cilët të pranishmit detajisht i informuan mbi mbarë Programin për certifikim, procesin e evaluimit, mënyrën e vlerësimit, periudhën e përcaktuar kohore e deri në ardhjen e verifikuesve për përcaktim të plotësimit të 12 kritereve për marrjen e certifikatës. Përfaqësuesit e komunave detajisht u informuan, kriter pas kriteri, me të gjitha materialet e nevojshme të cilat duhet t'i sigurojnë në komunë, si argumente se ajo ka kushte të volitshme të fitojë këtë certifikatë rajonale. Përfaqësuesit e komunave fituan edhe doracak elektronik për BFC SEE, si edhe tabela me 12 kritere në të cilat saktësisht janë përcaktuar materialet e duhura që duhet të sigurohen nga komuna.

Programi për certifikim të volitshëm afarist në Evropën juglindore (Business Friendly Certification in South East Europe (BFC SEE) i dedikohet komunave që posedojnë kapacitet të posaçëm dhe në mënyrë strategjike kanë vendosur të përmirësojnë klimën afariste, të tërheqin investime si edhe të stimulojnë zhvillimin ekonomik lokal. Certifikata në fjalë paraqet vërtetim se komuna i ka plotësuar të gjitha parakushtet, gjë që ofron siguri për investitorin se ai do të fitojë shërbim efikas dhe efektiv nga administrata komunale për përpunimin e nevojave të tij për investim.

ka ndërtuar kapacitete administrative në pjesën e zhvillimit ekonomik lokal, ka vendosur procedura strukturore, ofron shërbime cilësore dhe efikase dhe gjithmonë është e gatshme për përkrahjen e investitorëve potencialë dhe biznesmenëve aktualë që gjenden në territorin e saj. Konkretisht, Programi i certifikimit paraqet iniciativë unike në rajonin e Evropës Juglindore, i cili ndikon mbi krijimin e administratës më të shpejtë dhe më efikase, e cila duhet t'i mënjanojë pengesat për zhvillimin e përshpejtuar të ekonomisë, të mundësojë rezultate më të mira në tërheqjen e investimeve vendore dhe të huaja si edhe praktikimi i teknologjive të reja, krijimi i vendeve të reja të punës dhe modernizimi i komunitetit. Certifikata, si vulë për cilësi, për investitorët do të sigurojë informacione të vlefshme dhe të sigurta për shërbimet komunale, si edhe do të mundësojë promovim më të lehtë dhe më të mirë të investimeve. Me një fjalë, siç është emëruar dhe vetë certifikata, me disponim miqësor ndaj bashkësisë biznesore. Posedimi i certifikatës do të thotë se komunat plotësojnë standarde të caktuara, fakt i cili paraqet indikator të caktuar për siguri për investitorët potencialë në marrjen e shërbimeve dhe informacioneve për punët dhe veprimtaritë nën kompetencë të pushteteve lokale.

Kjo është faza e tretë nga realizimi i programit BFC SEE në Republikën e Maqedonisë. Në vendin tonë dy komuna tashmë kanë fituar këtë certifikatë rajonale kurse katër të tjera janë në fazën e paraverifikimit. Dy komunat e reja gjatë gjashtë muajve të ardhshëm do të kalojnë procedurën e rivlerësimit të të gjitha potencialeve të tyre për fitimin e Certifikatës BFC SEE.

ОПШТИНА БИТОЛА –ПОВОЛНА БИЗНИС ДЕСТИНАЦИЈА

KOMUNA E MANASTIRIT – DESTINACION I FAVORSHËM PËR BIZNES

Во насока на интензивен економски развој, привлекување нови инвестиции и отворање нови работни места, општина Битола инвестираше во изградба на индустриската зона „Жабени". Изработен е потполно нов ДУП, а потоа - водоводна мрежа, канализациона мрежа, телефонија, како и пречистителна станица за потенцијалните 5000 корисници. Изградена е голема трафостаница и извршена е електрификација на зоната, тампонирање и во еден дел асфалтирање. Советот во општина Битола донесе одлука за целосно ослободување од комуналии за инвеститорите кои ќе одговорат на утврдените критериуми од Советот на општината. Досега, во зоната се вложени вкупно 5. 000 000 евра кои ги донесоа и првите резултати – инвестиција од над 20. 000 000 евра, фабриката Кромберг и Шуберт - за производство на кабли за електроника за автомобилска индустрија, за БМВ, Ауди, Мерцедес и Мини Купер. Следните месеци се очекуваат и нови инвеститори: едната компанија од Турција, а другата од Италија, веќе ги потврдија своите инвестиции, а за нив е подготвена и соодветна документација, со цел забрзување на постапката за инвестирање.

Преку ИПА програмата интензивно се работи на подготовка на проект за пречистителна станица за Битола, која би требало да се реализира во 2017 година. Изминатите неколку сезони, во соработка со Министерството за транспорт и врски и Македонски железници, се работи на проект за реконструкција на железничката пруга од Битола до грчката граница, со можност за влез во И.З. Жабени. Во моментов тој проект се реализира, така што реконструкцијата на пругата дополнително ги зголемува поволностите за инвестиции во зоната. Како многу значаен проект чии подготовки за реализација се во тек е започнувањето на топлификација на Битола.

Втор голем приоритет на кој е фокусирана општина Битола е зоната на старата касарна, сега наречена -Златен рид. Се работи за површина од 103 хектари, едно од најубавите места во Битола за кое се направени три детални урбанистички планови и е предвидена населба за околу 5000 жители. Интензивно се работи на инфраструктурно уредување во касарната, која од старата напуштена касарна денеска е едно големо градилиште.

Општина Битола континуирано води грижа и за рамномерен развој во сите области на општественото живеење, како што се: безбедност во сообраќајот – изработена е сообраќајна студија, асфалтирање голем број улици и локални патишта, уредување на влезовите во градот, воведено е зонско паркирање, а во моментов во тек е реализација на велосипедски патеки низ градот. Паралелно со ова, извршена е промена на сите автобуски стојалишта со нови, а репарираните стојалишта ќе бидат поставени во руралните места. За побезбеден сообраќај направени се пет кружни тека кои и од еколошки аспект се важни за Битола, а привршува и проектот за санација, реконструкција и изградба на мостовите на реката Драгор. Со цел подобри инфраструктурни услови, извршено е асфалтирање на голем број улици во урбаниот и руралниот дел на општината. Со финансиски средства од Владата на РМ, преку програмите од Светската и Европската банка, се реконструирани, преасфалтирани и асфалтирани голем број локални патишта до селата во општината, а преку програмата на ЈП за Државни патишта се финализира реконструкција на дел од патната мрежа низ Националниот парк Пелистер.

Во тек на реализација е и проектот за водоснабдување на 23 села. Интензивно се градат и објекти за реализација на спортот и

Në drejtim të zhvillimit ekonomik intensiv, tërheqja e investimeve të reja dhe hapja e vendeve të reja të punës, komuna e Manastirit investoi në ndërtimin e zonës industriale „Zhabeni". U përpilua PDU tërësisht i ri dhe më pas – rrjet ujësjellës, rrjet kanalizimi, telefoni, si edhe stacion pastrues për 5000 shfrytëzues potencialë. Është ndërtuar një trafostacion i madh dhe është kryer elektrifikimi i zonës, tamponimi edhe në një pjesë asfaltimi. Këshilli në komunën e Manastirit miratoi vendim për lirim të plotë nga komunalit për investitorët që do t'i përgjigjen kritereve të caktuara të Këshillit të komunës. Deri tani, në këtë zonë janë investuar 5 000 000 euro, të cilët sollën edhe rezultatet e para – investim me mbi 20 000 000 euro, fabrika „Kromberg dhe Schubert" – për prodhimin e kabllove për elektronikën e industrisë së automjeteve, për BMW, Audi, Mercedes dhe Mini Cooper. Në muajt e ardhshëm priten edhe investitorë të rinj: një kompani nga Turqia dhe një tjetër nga Italia tashmë i vërtetuan investimet e tyre dhe për to është përgatitur dokumentacioni përkatës me qëllim përshpejtimi i procedurës për investim.

Nëpërmjet programit të IPA-s intensivisht punohet në përgatitjen e projektit për stacion pastrues për komunën e Manastirit, i cili duhet të realizohet deri në vitin 2017. Në disa sezonet e kaluara në bashkëpunim me Ministrinë e transportit dhe lidhjeve së bashku me Hekurudhat e Maqedonisë punohet projekti për rikonstruksionin e linjës hekurudhore nga Manastiri deri te kufiri i Greqisë, me mundësi për hyrje në ZI Zhabeni. Momentalisht projekti në fjalë realizohet në mënyrë që rikonstruksioni i linjës hekurudhore plotësisht i zmadhon përfitimet për investime në këtë zonë. Si projekt tepër i rëndësishëm, përgatitjet për realizimin e të cilit janë akoma në rrjedhë, është fillimi i sistemit ngrohës së Manastirit.

Prioriteti i dytë i madh të cilit i fokusohet komuna e Manastirit është zona e kazermës ushtarake të vjetër. Tani e quajtur – Kodra e artë. Bëhet fjalë për sipërfaqe prej 103 hektarë, një ndër vendet më të bukura në Manastir, për të cilin janë kryer tre plane të detajuara urbanistike dhe është paraparë një vendbanim për rreth 5000 banorë. Në mënyrë intensive punohet në rregullimin infrastrukturor të kazermës, e cila nga një kazermë e vjetër dhe e braktisur sot është një vendndërtim i madh.

Komuna e Manastirit vazhdimisht kujdeset edhe për zhvillimin e barabartë në të gjitha fushat e jetës shoqërore, siç janë: siguri në qarkullimin rrugor – është përpiluar një studim rrugor, asfaltimi i një numri të madh rrugësh dhe rrugë lokale, rregullimi i hyrjeve në qytet, është vendosur parkim në zonë, kurse momentalisht po realizohen edhe rrugët për çiklistë në qytet. Paralelisht me këtë është kryer ndryshimi i të gjitha stacioneve të autobusëve – me të reja, kurse stacionet e riparuara do të vendosen në vendet rurale. Për qarkullim rrugor më të sigurt janë ndërtuar tre qarkore të cilat edhe nga aspekti ekologjik janë të rëndësishme për Manastirin, kurse në përfundim është projekti i sanimit, rikonstruksionit dhe ndërtimit të urave të lumit „Dragor". Me qëllim kushte më të mira infrastrukturore është bërë asfaltimi i një numri të madh rrugësh në pjesën rurale dhe urbane të komunës. Me mjete financiare nga Qeveria e RM-së nëpërmjet programet e Bankës Botërore dhe Evropiane janë rikonstruksionuar, riasfaltuar dhe asfaltuar një numër i madh prej rrugëve lokale deri në fshatrat e komunës, kurse nëpërmjet programit të NP për rrugë shtetërore finalizohet rikonstruksioni i pjesës së rrjetit rrugor përreth Parkut kombëtar të Pelister.

Në realizim është edhe projekti për ujësjellje për 23 fshatra. Në mënyrë intensive ndërtohen objekte për realizimin e sportit dhe

спортските активности , а со средства од европските фондови извршена е целосна реконструкција на улици во вредност од околу 1. 000 000 евра, како и изградба на старскиот дом „Сју Рајдер“ кој претставува еден од најубавите и најфункционалните старски домови во државата.

Битола е европски град, со 13 конзуларни претставништва и исклучително културно – историско наследство. Во Битола се одржува Интернационалниот фестивал на филмската камера „Браќа Манаки“ и токму во категоријата филм, од 11 декември оваа година Битола стана членка на креативната мрежа на УНЕСКО.

Во изминативе неколку години, општина Битола за својата работа беше наградувана во повеќе земји во светот: Италија – Верона, два пати во Швајцарија – Лугано, Англија – Лондон, САД - Лас Вегас..., а доби и големото признание од Светската банка за најдобра дестинација за doing business во Југоисточна Европа.

Цветанка Ристевска
ПР на општина Битола

aktiviteteve sportive dhe me mjetet nga fondet evropiane është kryer rikonstruksion i plotë i rrugëve në vlerë të plotë rreth 1 000 000 euro, si edhe ndërtimi i shtëpisë për pleq ,,Sju Rajder'' e cila paraqet një ndër shtëpitë për pleq më të bukura dhe më funksionale në shtet.

Manastiri është një qytet evropian, me 13 përfaqësi konsullore dhe një trashëgimi historiko-kulturore të jashtëzakonshme. Në Manastir mbahet edhe Festivali ndërkombëtar i kamerës së filmit ,,Vëllezërit Manaki'' dhe pikërisht në kategorinë film, nga 11 dhjetor të këtij viti Manastiri u bë anëtar i rrjetit kreativ të UNESCO-s.

Në disa vitet e kaluara, komuna e Manastirit për punën e saj ka fituar çmime në shumë vende të botës: Itali – Veronë, dy herë në Zvicër – Lugano, Angli – Londër, SHBA – Las Vegas..., por gjithashtu ka fituar edhe mirënjohje të madhe nga Banka botërore si destinacion i përkryer për ,,doing business'' në Evropën Juglindore.

Cvetanka Ristevska
PR i komunës së Manastirit

„ЕКОНОМСКИ ТИГАР ВО РЕГИОНОТ“- ЕДЕН ОД ЕПИТЕТИТЕ ЗА ОПШТИНА ИЛИНДЕН, ЧИЈА СТАПКА НА НЕВРАБОТЕНОСТ ИЗНЕСУВА 10%

„TIGRI EKONOMIK NË RAJON” – NJË NDËR EPITETET PËR KOMUNËN E ILINDENIT, SHKALLA E PAPUNËSISË TË SË CILËS PËRMBAN 10%

„Успешна инвеститорска дестинација“, „Економски тигар во регионот“ се дел од епитетите за општина Илинден, со кои таа е претставена во медиумите и јавноста. Оправданоста во ваквото именување се заснова на многубројните инвестиции и отворањето на нови работни места во општината, која за само шест години успеа стапката на невработеност од 38% во 2008 година, денес да ја симне на 10%, што всушност е и најмала стапка на невработеност забележана во целата земја. Примената на иновацискиот пристап во работењето, ја пласира општината на почесното место на сите релевантни бизнис мапи во регионот и во светот. Општина Илинден на инвеститорите им нуди ниски цени на градежното земјиште и мали давачки, добро планирање на просторот, како и интензивни вложувања во квалитетна патна и комунална инфраструктура. Во општина Илинден се оформени 9 локални економски зони, а процентот на искористеност на индустриските зони со површина од 10,5 милиони метри квадратни изнесува 91 %. Од почетокот на процесот на децентрализацијата во земјава (2005 година) во локалните економски зони во општина Илинден се оствариja над 170 инвестиции, од кои 31 странска директна инвестиција (СДИ) и тоа од Европа, Америка и регионот (Германија, Холандија, Велика Британија, Турција, Соединетите Американски Држави, Белгија, Италија, Русија, Австрија, Унгарија, Хрватска, Словенија, Грција...). Најголем дел од овие компании се микро (до 9 вработени), мали (до 50 вработени) и средни претпријатија (до 200 вработени).

Очекуваниот економски бенефит од инвестициите е евидентен. Освен намалување на стапката на невработеноста, има намалување на екстремната сиромаштија, постигнување забрзан одржлив локален економски развој, подобрување на квалитетот на живот на населението и нови работни места на долг рок.

Приоритетна област во развојот на општина Илинден е подобрување на локалната патна инфраструктура, преку изградба, реконструкција и рехабилитација на општинските улици и патишта, подобрување на инфраструктурата во локалните економски зони и стопанските комплекси, изградба на мостови, пешачки и велосипедски патеки. Низ територијата на општината се простираат 275 километри локални улици и патишта.

Од сферата на комуналната инфраструктура приоритет преставува изградбата на фекална канализација и на пречистителни станици. Вкупно се реализирани три сегменти на фекална канализација во Марино, Кадино и Илинден, со кои се опфатени 1.000 домаќинства, односно 4.000 жители.

Во завршна фаза е реализацијата на проектот „Изградба на нов објект за амбуланта во Миладиновци”, на површина од 250 метри квадратни, што општина Илинден го реализира во соработка со Министерството за здравство и Јавен здравствен дом Скопје. Со тоа, општина Илинден стана прва локална самоуправа што реализира проект од областа на здравството и ја претстави на дело определбата за континуирана грижа за здравјето на своите жители. Доградба и зголемување на капацитетот на детската градинка „Гоце Делчев“ е една од капиталните инвестиции која што ќе биде комплетно завршена и пуштена во употреба во првиот квартал од 2016 година. Со проектот ќе се изградат дополнителни 650 метри квадратни,односно нови 7 занимални и проширување на кујната, што ќе овозможи згрижување на нови 170 деца, односно вкупниот капацитет на детската градинка ќе изнесува 400 деца.

Општина Илинден е една од првите општини во земјава која започна со примена на алтернативните, обновливи извори на енергија во јавните општински установи. Проектот опфати вградување на енергетско-ефикасни системи за греење и ладење во објектите на: основното училиште „Гоце Делчев“, детската градинка, Домот на културата „Илинден“, на вкупна површина од 7.000 метри квадратни. Искуствата од успешната имплементација на првиот проект од ваков вид беа поттик општината целосно да се посвети на енергетската ефикасност. Во областа на културата општина Илинден ја заокружи реализацијата на капиталниот проект „Изградба, санација и реконструкција на 10 Домови на култура“, во рамките на кој се изградени, реконструирани, опремени и предадени во употреба домовите на културата: „Илинден“, „Кадино“, „Мршевци“, „Бујковци“, „Дељадровци“, „Бучинци“, „Бунарџик“, „Текија“, „Ајватовци“ и „Мралино“.

Општина Илинден
Одделение за поддршка на градоначалникот

„Destinacion i suksesshëm investues”, „Tigri ekonomik në rajon”, janë pjesë e epiteteve për komunën e Ilindenit, me të cilat e njëjta paraqitet në media dhe publik. Arsyetimi për një emërim të këtillë themelohet në investimet e shumënumërta dhe hapja e vendeve të reja të punës në komunë, e cila vetëm për gjashtë vite arriti shkallën e papunësisë nga 38% në vitin 2008, sot ka zbritur në 10%, që në të vërtetë është shkalla më e vogël e papunësisë e vërejtur në mbarë vendin. Zbatimi i qasjes inovative në punë, e plason komunën me vendin nderit në të gjitha hartat relevante të biznesit në rajon dhe në botë. Komuna e Ilindenit investuesve u ofron çmime të ulëta të tokës ndërtimore dhe të dhëna të vogla, planifikim të mirë të hapësirës, si dhe investime intensive në infrastrukturën kualitative rrugore dhe komunale. Në komunën e Ilindenit janë formuar 9 zona ekonomike lokale, ndërsa përqindja e shfrytëzimit të zonave industriale me sipërfaqe prej 10,5 milion metra katror përmban 91%. Nga fillimi i procesit të decentralizimit në vend (viti 2005) në zonat ekonomike lokale në komunën e Ilindenit janë realizuar mbi 170 investime, prej të cilave 31 investime të huaja të drejtpërdrejta (IHD) dhe atë nga Evropa, Amerika dhe rajoni (Gjermania, Holanda, Britania e Madhe, Turqia, Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Belgjika, Italia, Rusia, Austria, Hungaria, Kroacia, Sllovenia, Greqia...). Një pjesë më e madhe e këtyre janë kompani mikro (deri më 9 të punësuar), të vogla (deri më 50 të punësuar) dhe ndërmarrje të mesme (deri më 200 të punësuar).

Beneficioni i pritur ekonomike nga investimet është evident. Përveç zvogëlimit të shkallës së papunësisë ka edhe zvogëlim të varfërisë ekstreme, arritja e zhvillimit të përshpejtuar lokal ekonomik, përmirësimi i kualitetit të jetës së qytetarëve dhe vende të reja të punës në afat të gjatë.

Lëmi prioritare në zhvillimin e komunës së Ilindenit është përmirësimi i infrastrukturës lokale rrugore, përmes ndërtimit, rikonstruksionit dhe rehabilitimit të rrugëve komunale, përmirësimi i infrastrukturës në zonat ekonomike lokale dhe komplekset afariste, ndërtimi i urave, rrugë për çiklistë dhe këmbësorë. Në territorin e komunës shtrihen 275 km rrugë lokale.

Nga sfera e infrastrukturës komunale prioritet është ndërtimi i kanalizimit për fekale dhe stacioneve për pastrim. Gjithesejt janë realizuar 3 segmente nga kanalizimi për fekale në Marino, Kadino dhe Ilinden, me të cilët janë përfshirë 1.000 amvisëri, respektivisht 4000 banorë.

Në fazë përfundimtare është realizimi i projektit ,,Ndërtim i një objekti të ri për ambulancën në Milladinovci” në sipërfaqe prej 250 metra katror, që komuna e Ilindenit e realizon në bashkëpunim me Ministrinë për shëndetësi dhe Shtëpia Publike Shëndetësore – Shkup. Me këtë komuna e Ilindenit u bë vetëqeverisja lokale e parë që realizon projekt nga lëmia e shëndetësisë dhe në vepër prezantoi ndarjen për kujdes të vazhdueshëm për shëndetësinë e banorëve të saj. Rritja dhe zhvillimi i kapaciteteve të çerdhes për fëmijë ,,Goce Dellçev” është një ndër investimet kapitale që tërësisht do të përfundojë dhe lëshohet në përdorim në kuartalin e parë të vitit 2016. Me projektin do të ndërtohen 650 metër katror plotësues, respektivisht 7 dhoma aktiviteti dhe zgjërimi i kuzhinës që do të mundësojë kujdesin e 170 fëmijëve, respektivisht kapaciteti i përgjithshëm i çerdhes për fëmijë do të përmbajë 400 fëmijë.

Komuna e Ilindenit është njëra ndër komunat e para në vend që filloi me zbatimin burimeve alternative përtrirëse të energjisë në institucionet publike komunale. Projekti përfshiu vendosjen e sistemeve për efikasitet energjetik për ngrohje dhe ftohje të objekteve të: Shkollës fillore ,,Goce Dellçev”, çerdhes për fëmijë, Shtëpia për kulturë ,,Ilinden”, në sipërfaqe të përgjithshme prej 7.000 metër katror. Përvojat nga implementimi i suksesshëm i projektit të parë të këtij lloji ishte një nxitje që komuna në tërësi t'i dedikohet efikasitetit energjetik. Në lëminë e kulturës. Komuna e Ilindenit e përfundoi realizimin e projektit kapital ,,Ndërtim, sanim dhe rekonstruksion të 10 shtëpive të kulturës” në kuadër të të cilave janë ndërtuar, rekonstruar, të pajisura dhe të dhëna në përdorim shtëpitë e kulturës: ,,Ilindeni”, ,,Kadino”, ,,Mërshevci”, ,,Bujkovci”, ,,Deljadrovci”, ,,Buçinci”, ,,Bunarxhik”, ,,Tekija”, ,,Ajvatovci” dhe ,,Mralino”.

Komuna e Ilindenit
Seksioni për përkrahjen e Kryetarit të komunës

ДЕСЕТ ОПШТИНИ ГО КРЕИРАА БУЏЕТОТ ЗА 2016 ГОДИНА ПРЕКУ ФОРУМСКИ ПРОЦЕС

DHJETË KOMUNA KRIJUAN BUXHETIN PËR VITIN 2016 PËRMES PROCESIT TË FORUMEVE

Вкупно 10 општини го изработија буџетот за 2016 година преку буџетскиот форумски процес, што се одржуваше од септември до декември оваа година, во рамки на програмата „Форуми во заедницата“ финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC).

Општините Василево, Демир Капија, Росоман, Врапчиште, Пробиштип, Делчево, Конче, Карбинци, Македонски Брод и Кривогаштани одржаа по пет форумски сесии на кои се разгледуваа структурата на буџетот, стратешките приоритети на општините за тековната и за наредната година, планираните и реализирани приходи за 2015 и проекција на приходи за 2016 и расходите односно трошењето на средствата по буџетски програми.

Жителите на овие општини имаа можност да учествуваат во креирање на општинскиот буџет преку утврдување на свои предлози за трошење на буџетските средства, и тоа преку гласање на петтата сесија за приоритетна буџетска програма и 30 приоритетни проекти од сите буџетски програми за 2016 година.

Учесниците на форумите, најчесто, гласаа за буџетска програма што се однесува на изградба на локални улици, а за приоритет најмногу ги утврдуваа проектите од областа на инфраструктурата (изградба на улици и патишта), реконструкција на системи за водоснабдување, чистење на диви депонии и корита, улично осветлување, изградба на атмосферска канализација, изработка на ДУП-ови итн.

Gjithsej 10 komuna hartuan buxhetin për vitin 2016 përmes procesit të forumeve buxhetore, që u mbajt nga shtatori deri në dhjetor të këtij viti, në kuadër të programit ,,Forumet në bashkësi'' të financuar nga Agjencioni zviceran për bashkëpunim dhe zhvillim (SDC).

Komunat: Vasileva, Demir Kapia, Rosomani, Vrapçishti, Probishtipi, Dellçeva, Konçe, Karbinci, Makedonski Brod dhe Krivogashtani mbajtën nga pesë sesione të forumeve në të cilat u shqyrtuan struktura e buxhetit, prioritetet strategjike të komunës për vitin në rrjedhë dhe vitin e ardhshëm, të ardhurat e planifikuara dhe të realizuara për vitin 2015 dhe projeksioni i të ardhurave për vitin 2016 dhe të dalat, respektivisht shpenzimi i mjeteve sipas programeve buxhetore.

Banorët e këtyre komunave patën mundësi të marrin pjesë në krijimin e buxhetit komunal përmes përcaktimit të propozimeve të tyre lidhur me shpenzimin e mjeteve të buxhetit, dhe ato përmes votimit në sesionin e pestë për program prioritar buxhetor dhe 30 projekte prioritare nga të gjitha programet buxhetore për vitin 2016.

Pjesëmarrësit në forume më së shpeshti votuan për programin buxhetor sa i përket ndërtimit të rrugëve lokale, ndërsa për prioritet më së shumti i përcaktuan projektet nga lëmia e infrastrukturës (ndërtimi i rrugëve), rikonstruksioni i sistemeve për furnizim me ujë, pastrim i deponive të zeza dhe shtretërve, ndriçim rrugor, ndërtim i kanalizimit atmosferik, hartimi i PUD etj.

ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË - BNJVL

tel. +389 (0)2 30 99 033 / fax: +389 (0)2 30 61 994
rruga. Kopenhagenska 5, P.N. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk